

Inauguracja roku szkolnego
w Gimnazjum im. Sz. Konarskiego »10

Niepotrzebne mienie państwowe
otrzyma nowe życie? »16-17

Ratusz doczeka się remontu »18-19

Ciekawostki sierpniowych cen »20

„Szanujcie nauczycieli, bo ich brakuje”.

Początek roku szkolnego w Gimnazjum im. św. Jana Pawła II

Fot. Marian Paluszkiewicz

2 września 527 uczniów rozpoczęło nowy rok szkolny w Gimnazjum im. św. Jana Pawła II w Wilnie. Po raz pierwszy dzwonek zabrzmiał dla prawie 150 pierwszoklasistów. Rok szkolny rozpoczęto od wprowadzenia sztandaru szkoły i odśpiewania hymnów państwowych — Litwy i Polski. »8-9

„Chmurki i słoneczka” a oceny. Co lepsze?

»11-13

ISSN 1392-0405

Apel w Wileńskiej Szkole Początkowej na Antokolu

»29

**KURIER
WILEŃSKI**

Ukazuje się
od 1 lipca 1953 r.

Birbinių g. 4a,
02121-30 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 526 084 44

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwilenski.lt)

Zastępcy red. nac.:
Brygita Łapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwilenski.lt)
Apolinary Klonowski
(ds. online)
(a.klonowski@kurierwilenski.lt)

Dziennikarze:
Honorata Adamowicz,
Aleksander Borowik,
Justyna Giedrojc,
Rajmund Klonowski,
Anna Pieszko,
Antoni Radczenko,
Marian Paluszkiwicz
— fotoreporter.

Dział Promocji:
Andrzej Podworski
— prenumerata
(tel. +370 685 040 84,
kolport@kurierwilenski.lt),
Jolanta Balkiewicz — reklama
(tel. +370 260 84 44,
reklama@kurierwilenski.lt).

Wydawca: Vš „Kurier Wilenski“

Druk: Vš „Vilnijos žodis“

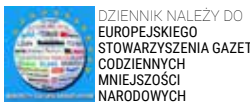
Nakład: 2500 egz.

*Materiałów niezamówionych
redakcja nie zwraca.*

*Redakcja zastrzega sobie pra-
wo do skracania i adiustacji
tekstów.*

*Za treść ogłoszeń redakcja nie
odpowiada.*

*Opinie Czytelników zawarte
w ich listach nie zawsze są
zbieżne z opinii redakcji.*

DZIENNIK NALEŻY DO
EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH
MNIJSZOŚCI
NARODOWYCH

Fundacja
POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE
im. Jana Olszewskiego

Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Projekt jest finansowany ze środków
Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP
w ramach konkursu „Polonia
i Polacy za granicą 2023/2024“.

Publikacja wyraża jedynie poglądy
autorów i nie może być utożsa-
miana z oficjalnym stanowiskiem
Kancelarii Prezesa Rady Mini-
strów i Fundacji „Pomoc Polakom na
Wschodzie” im. Jana Olszewskiego.

Aleksander Borowik

Jedni, żeby zostać milio-
nerami — ciężko pracują
i zdobytą wiedzą planują swój
strategiczny rozwój. Drudzy,
po prostu kupują bilety lote-
ryjne, z ufnością spoglądając
w niebo, „dając Panu Bogu
szansę”. A trzeci... po prostu
żyją bardzo oszczędnie, po-
chylając się nad każdą rzu-
coną puszką i w końcu kupu-
jąc... dom za domem!

NAJZIWIŃSZY MILIONER NIEMIEC

Każdy, kto go zobaczy,
może łatwo pomylić go z bez-
domnym, zwłaszcza że często
zbiera śmieci. Jego obsesją
jest oszczędzanie i... kupowa-
nie domów! Reporter „Bildu”
(niemiecka gazeta codzienna
o charakterze sensacyjnym)
spotkał go po raz pierwszy
dwa lata temu, kiedy ten był
właścicielem siedmiu domów
i dwóch mieszkań i pokazał
mu swoje konto oszczędno-
ściowe z... 500 000 euro! Teraz
zostało mu tylko 15 euro... po-
niważ właśnie wypłacił 700
tys. euro, aby kupić za gotów-
kę swój dziesiąty dom! Kolej-
ne 100 tys. euro ma na lokacie
terminowej w innym banku.

JAK TEN EMERYT STAŁ SIĘ TAK BOGATY?

„Żyję oszczędnie, tak
dorastałem!” — mówi in-
żynier elektryk, który otrzy-

Komentarz dnia Milionerem być...

muje co miesiąc emeryturę
w wysokości 3 600 euro ze
swojej pracy jako urzędnik
państwowy w urzędzie te-
lekomunikacyjnym. Jego
jedyne luksusy to dostęp do
internetu i laptop. Nie chce
telefonu komórkowego:
„To będzie mnie kosztować
o 10 euro więcej miesięcz-
nie”. Ale najwięcej oszczę-
dza na jedzeniu. „Nie wydaję
nawet pięciu euro miesięcz-
nie na jedzenie. Może kupię
trochę oleju, jeśli się skoń-
czy. Ale większość jedzenia
znajduję w śmieciach. Ludzie
marnotrawią i wyrzucają tyle,
że można by nakarmić całą
rodzinę! Na przykład kupu-
ją paczkę kielbasek, zjadają
jedną, a resztę wyrzucają do
kosza” — żyma się Heinz B.

Milioner codziennie jeździ
na swoim starym rowerze, zbier-
ając odpady wielkogabaryto-
we i wyrzuconą żywność. Jego
sąsiedzi od lat wieszają na
płocie emeryta przetermino-
waną żywność. Chętnie ją bie-
rze — a w zamian przekazuje
sąsiadom dobrze zachowane
przedmioty z odpadów wiel-
kogabarytowych.

DLACZEGO INWESTUJE W NIERUCHOMOŚCI?

Niemiecki milioner Heinz
B. zdradził, dlaczego inwestu-
je w nieruchomości. „Tracą
najmniej na wartości z po-
wodu inflacji. Alternatywnie
możesz także kupić bryłkę
złota”. Mężczyzna woli kupo-
wać domy, do których można
dojechać rowerem, ponie-
waż wszystkie naprawy dla
swoich najemców wykonuje
sam. I tutaj oszczędza dużo
pieniędzy. „Fachowcy biorą
55 euro za półgodzinną na-
prawę. Wynajmowanie i tak
nie jest opłacalne, dlatego
nie można wydawać tak dużo
pieniędzy” — twierdził.

Kto odziedziczy jego ma-
jątek? Heinz B. powiedział,
że jeszcze tego nie wie. „Mam
kilku dalekich kuzynów,
ale oni nie mogą zapłacić
podatku. Może przekażą
domy najemcom...”.

MILIONERZY BAWILI SIĘ I W DZIEŃ, I W NOCY...

Znałem i ja takich, co to wy-
grali miliona i kupili w naszej
miejscowości jeden z najoka-
zalszych domów. Była to ro-
dzina z prowincji i to bardzo
wielodzietna. Nieoczekiwane
pieniądze jak woda sodowa,
uderzyły im do głowy, że we-
selili się na całego i w dzień,
i w nocy! Już nawet sąsie-
dzi zastanawiali się, czy nie
sprzedać swoich domostw
i nie wynieść się gdzieś jak
najdalej — a najlepiej pod
las... Najnowsze milionerów
wozy sportowe i inne dzipy
tarasowały okoliczne drogi,
doprowadzając pobliskich
kierowców do szału, bo nie za-
wsze udawało się wyciągnąć
zawalidrog z domu, żeby usu-
nęli samochody. Niecałe dwa
lata trwała ta sodomo-gomo-
ra. Czy to hulaszczy tryb życia,
czy wcześniejsze choroby, ale
fakt, że niektórzy starsi tej
rodziny pomarli, a pieniądze
się chyba skończyły i dawni
„milionerzy” wrócili na pro-
wincję, gdzie jeszcze jakąś
chatę mogli kupić... ■

Jedni, żeby zostać
milionerami — cięż-
ko pracują i zdobytą
wiedzą planują swój
strategiczny rozwój.
Drudzy, po prostu
kupują bilety loteryjne,
z ufnością spogląda-
jąc w niebo, „dając
Panu Bogu szansę”.

Powszechny strajk w Izraelu sparaliżował większość życia publicznego. Celem strajku jest wymuszenie na rządzie premiera Benjamina Netanjahu porozumienia z Hamasem ws. uwolnienia pozostałych zakładników Fot. EPA-ELTA

Kolejny atak informacyjny na szkoły: e-maile z groźbami bombowymi

W tym roku szkoły na Litwie padły ofiarą tych samych ataków informacyjnych, co rok temu. Otrzymywały rosyjskojęzyczne e-maile sugerujące, że szkoły będą o konkretnej godzinie wysadzone. Takie same wiadomości otrzymały szkoły na Łotwie i w Estonii.

Wraz z rozpoczęciem nowego roku szkolnego, do godziny 9 rano w poniedziałek, 2 września, litewska policja zarejestrowała 26 zgłoszeń rosyjskojęzycznych e-maili z groźbami wysadzenia placówek oświaty. Służby uspokajają, aby nie popadać w panikę, ponieważ najpewniej taki cel właśnie stawiają sobie prowokatorzy, autorzy tych wiadomości. Źródło wiadomości pozostaje niejasne.

Według rzeczniczki Departamentu Policji Revity Janavičiūtė, wszystkie zgłoszenia otrzymano w Wilnie.

CO ROBIĆ, JEŚLI OTRZYMAAMY TAKIE GROŹBY?

Według służb, po otrzymaniu wiadomości placówki nie

powinny zaprzestawać swojej działalności, należy dzwonić na numery alarmowe i konsultować się z właściwymi służbami. Należy dzwonić na policyjną linię informacyjną +370 700 60 000. Szkoła powinna wyznaczyć stałą osobę odpowiedzialną za kontakt ze służbami i dzwonić na 112 w przypadku znalezienia podejrzanego przedmiotu. Przede wszystkim jednak nie można dać się zastraszyć i popaść w panikę.

ATAK PRZYPOMINA TEN SPRZED ROKU

W październiku ubiegłego roku, w ciągu kilku dni, litewskie instytucje otrzymały tysiące e-maili o rzekomo podłożonych materiałach wybuchowych w szkołach, przedszkolach i samorządach, podczas gdy instytucje oświaty na Łotwie i w Estonii również otrzymały takie same zgłoszenia.

Departament Bezpieczeństwa Państwowego stwierdził wówczas, że prawdopodobnie był to ukierunkowany i skoordynowany atak zainicjowany przez wroga państwa.

Rok temu na łamach „Kurier Wileński” pisaliśmy o tych groźbach, których ofiarami padły także polskie szkoły. W tym m.in. wileńska Szkoła-Przedszkole Źródło, Gimnazjum im. św. Jana Pawła II, a także szkoły w rejonie. Wtedy zgłaszali się do nas zaniepokojeni czytelnicy i przysyłali zdjęcia wiadomości w jęz. rosyjskim. Wtedy też wiadomości wyzywały adresatów od „potomków nazistów”.

Według służb wywiadowczych fałszywe doniesienia i podobne działania miały na celu wywołanie napięcia i paniki w społeczeństwie, zakłócenie i destabilizację pracy instytucji oraz zwiększenie nieufności.

Apolinary Klonowski
na podst. inf. wł.,
BNS, mat. pras.

Imieniny

3 września

Antoniego, Bartłomieja, Bartosza, Bronisława, Erazma, Feby, Gerarda, Grzegorza, Izabeli, Maryna, Mojmira, Natalisa

4 września

Daniela, Gwidona, Hermiona, Idy, Imeldy, Iwony, Juliana, Kanizji, Katarzyny, Liliany, Marceli, Rozalii, Sergii, Stelli

Cytat dnia

„Zawsze jestem blisko udźczonego narodu ukraińskiego, ciężko dotkniętego atakami na infrastrukturę energetyczną. Oprócz ofiar śmiertelnych i rannych, ponad milion ludzi zostało pozbawionych prądu i wody. Pamiętajmy, że Bóg zawsze wysłuchuje głosu niewinnych i nie pozostaje obojętny na ich cierpienie!” — powiedział papież Franciszek w niedzielę, 1 września, w Światowy Dzień Modlitwy o Ochronę Stworzenia.

Liczba dnia

2 4 2 3 euro —

tyle w regionie stołecznym w drugim kwartale br. wynosiła średnia płaca przed opodatkowaniem, co stanowi wzrost o 1 proc. w porównaniu z pierwszym kwartałem.

Samorząd Rejonu Wileńskiego przedstawił sprawozdanie z działalności za rok 2023

W piątek na posiedzeniu Rady Samorządu Rejonu Wileńskiego mer Robert Duchniewicz przedstawił zbiór sprawozdań rocznych Samorządu za rok 2023. Składa się on z działalności Samorządu, wykonania budżetu i rocznych sprawozdań finansowych.

Zdaniem mera w zeszłym roku celem było zachowanie tego, co dobre i wprowadzanie innowacji tam, gdzie jest to potrzebne, a przez cały ten czas cel zasadniczy pozostał ten sam — poprawa jakości życia społeczności rejonu wileńskiego.

W wyniku cyberataku na Samorząd Rejonu Wileńskiego pod koniec ubiegłego roku, dużo czasu zajęło przywrócenie i zebranie utraconych danych, najwięcej czasu poświęcono na zebranie materiału potrzebnego do sprawozdań finansowych. Jednak, jak podkreśla R. Duchniewicz, pomimo skomplikowanych i nieoczekiwanych przeszkód zewnętrznych, udało się zebrać wszystkie istotne dane do zestawu sprawozdań.

„Ustawa o samorządzie terytorialnym stanowi, że mer odpowiada przed radą i społecznością za działalność swoją i Samorządu. W 2023 roku rozpoczęliśmy zmiany w naszym Samorządzie. Jednocześnie był to okres rozwoju, zarządzania, ciągłości udanych projektów, planowania, wyzwań i wspólnych wysiłków rejonu wileńskiego” — mówi R. Duchniewicz.

Mer zauważa, że zwiększanie dostępu do edukacji i jej jakości, porządkowanie i rozwój infrastruktury dróg i ulic, dbałość o czyste i bezpieczne środowisko, przyciąganie inwestycji, poprawa usług społecznych i zdrowotnych, tworzenie przestrzeni dla kultury, turystyki, rekreacji i aktywnego spędzania czasu wolnego, zorganizowanie tych działań, a nawet odnowienie planu generalnego terenu samorządu rejonu wileńskiego — to tylko część tego, na czym skupiono się w zeszłym roku.

R. Duchniewicz cieszy się, że budżet dochodów Samorządu stale rósł, zwiększała się liczba mieszkańców, pomyślnie kontynuowano lub zakończono ważne projekty, np. kontynuowano budowę Żłobka-Przedszkola

Mer Samorządu Rejonu Wileńskiego Robert Duchniewicz przedstawił zbiór sprawozdań rocznych Samorządu za rok 2023 **Fot. vrsa.lt**

R. Duchniewicz dziękuje pracownikom administracji samorządu, gmin, podległym spółkom i instytucjom, radnym, mieszkańcom i wszystkim, którzy przyczynili się do pomyślnego funkcjonowania Samorządu, współpracują, tworzą postęp rejonu wileńskiego i zaprasza do dalszego działania.

w Wielkiej Rzeszy, otwarto zmodernizowaną Szkołę Sztuk Pięknych w Rudominie, dwór w Gliciszkach.

W porównaniu z poprzednimi latami w wielu miejscach wzrosły wskaźniki osiągnięć w różnych dziedzinach. Dużo uwagi i troski poświęca się poprawie infrastruktury dróg i ulic, dlatego w ubiegłym roku wyasfaltowano więcej dróg zwirowych, wzrosła także liczba wydarzeń kul-

turalnych, wzrosła podaż programów nieformalnej edukacji dzieci, zarejestrowano więcej działających gospodarstw rolnych niż w 2022 r.

W zeszłym roku podjęto wiele nowych inicjatyw, które w Samorządzie zastosowano po raz pierwszy. Podpisano umowy o współpracy z uniwersytetami litewskimi, przewidziano rekompensaty rodzicom, których dzieci nie dostały miejsca w państwowych przedszkolach, zatwierdzono przyznawanie premii celującą uczącym się uczniom rejonu oraz maturzystom, którzy zdali państwową maturę z wynikiem 100, wybory sołtysów odbywały się drogą elektroniczną, a także mieszkańcy byli zaangażowani do zgłaszania pomysłów na różne projekty.

Mer podkreśla, że w ubiegłym roku włożono wiele pracy, aby usprawnić działalność administracji samorządu i podległych mu spółek, takich jak „Nemenčinės komunalininkas” i „Nemėžio komunalininkas”, a także obniżyć koszty ich funkcjonowania.

4.>>

W 2023 roku rozpoczęły się przygotowania do konkursów dla nowych kierowników ołych spółek.

Oprócz tego w sprawozdaniu zaprezentowano najważniejsze prace wykonane i zaplanowane na rok 2024.

R. Duchniewicz dziękuje pracownikom administracji samorządu, gmin, podległym spółkom i instytucjom, radnym, mieszkańcom i wszystkim, którzy przyczynili się do pomyślnego funkcjonowania Samorządu, współpracują, tworzą postęp rejonu wileńskiego i zaprasza do dalszego działania.

Zapoznać się ze sprawozdaniem z działalności Samorządu za rok 2023 można tutaj: <https://vrsla.lt/pl/sprawozdanie-z-dzialalnoci-za-rok-2023/1459>.

Zestaw sprawozdań z wykonania budżetu 2023 r.: <https://vrsla.lt/administracine-informacija/biudzeto-vykdymo-ataskaitu-rinkiniai/436>.

Zestaw sprawozdań finansowych 2023 r.: <https://vrsla.lt/administracine-informacija/finansiniu-ataskaitu-rinkiniai/668>. ■

Strony przygotowano na podstawie informacji Samorządu Rejonu Wileńskiego

Święto jednocząco

DOŻYNKI REJONU WILEŃSKIEGO 2024

14 WRZEŚNIA

W PARKU W SKOJDZISZKACH

PROGRAM:

12.00	Msza św. dziękczynna w intencji rolników oraz za pomyślne zbiory
13.00	Uroczyste otwarcie Dożynek Wręczenie nagród dla najlepszych rolników
14.00	Występy zespołów artystycznych
15.50	Kapela „SUTARAS”
16.30	Ewelina Saszenko

Ponadto na Państwa będą czekały gościnne zagrody gmin rejonu wileńskiego, kiermasz sztuki ludowej i tradycyjnych specjalistów, edukacja etno-sportowa, atrakcje dla dzieci i in.

Organizatorzy

Samorząd rejonu wileńskiego

NKC

Centrum Kultury i Sportu

Gmina Niemież

Litewska policja we wrześniu wzmacnia kontrole kierowców

We wrześniu na drogach krajowych i lokalnych prowadzone będą wzmożone kontrole użytkowników ruchu drogowego. Policjanci będą patrolować w sposób jawny, niejawni lub mieszany.

Lista przyszłych działań policyjnych:
2-5 września — sprawdzenie kierowców niezatrzymujących się przed przejściem dla pieszych.

6-8 września — kontrola trzeźwości kierowców, odurzenia narkotykami lub innymi substancjami psychoaktywnymi. Kontrola rowerzystów oraz kierowców pojazdów mikromobilnych z napędem elektrycznym.

13-15 września — kontrola trzeźwości kierowców, odurzenia narkotykami lub innymi substancjami psychoaktywnymi.

16-22 września — różnego rodzaju działania prewencyjne zainicjowane

przez Europejską Sieć Policji Drogowej (ROADPOL).

16 września — kontrola niebezpiecznej i chuligańskiej jazdy, wyprzedzania (jeżeli jest to zabronione), manewrowania, przejazdu przez skrzyżowania, przestrzegania sygnalizacji świetlnej.

17 września (w godz. 7.00-10.00 i 14.00-20.00) - kontrola prowadzenia pojazdów, w tym mikromobilności elektrycznej, rowerów, kierowców. Kontrola zachowania pieszych na drodze (przejścia dla pieszych, ścieżki rowerowe, skrzyżowania). Kontrola nieletnich poruszających się elektrycznymi pojazdami mikromobilności, rowerami, motorowerami.

18 września (Europejski Dzień Bez Ofiar Śmiertelnych Na Drogach) — kontrola wszystkich użytkowników ruchu drogowego w miastach, miasteczkach,

obszarach wiejskich, drogach wiejskich, rejonowych, lokalnych.

20 września — w godz. 7.00 do 9.00 — kontrola przewozu osób w pojazdach (kontrola autobusów szkolnych i komunikacji miejskiej. Od godz. 18.00 W Wilnie — kontrola kierowców urządzeń mikromobilności elektrycznej (wraz z przedstawicielami platformy usług transportu pasażerskiego „Bolt”).

21 września — w godz. 9.00-12.00 — kontrola trzeźwości kierowców, odurzenia narkotykami lub innymi substancjami psychoaktywnymi.

24-27 września — kontrola niebezpiecznej i chuligańskiej jazdy, wyprzedzania (jeżeli jest to zabronione), manewrowania, przejazdu przez skrzyżowania, przestrzegania sygnalizacji świetlnej. ■

lrt.lt

TRAGEDIA Z kanału wyciągnięto ciało

Ciało martwego mężczyzny zostało wyciągnięte z kanału w Gorzdach (lit. Gargždai), poinformowała policja rejonowa w Kłajpedzie. Według organów ścigania, ciało mężczyzny, urodzonego w 1971 roku, zostało znalezione późnym wieczorem w niedzielę 1 września na ulicy Kłajpedy. Wszczęto dochodzenie w celu ustalenia przyczyny śmierci.

SPORT Baniewicz prowadzi komisji konkursowej w Wilnie

Dominika Baniewicz, gwiazda breakdance i srebrna medalistka Igrzysk Olimpijskich w Paryżu, ma pomysł — stworzenie przestrzeni dla fanów tańca ulicznego w samym sercu stolicy. Samorząd Miasta Wilna zaprasza więc do udekorowania obszaru pod Białym Mostem własnymi pracami, a sama wicemistrzyni olimpijska jest przewodniczącą komisji selekcyjnej. „Zawsze chciałam, aby breakdancerzy mieli przytulne miejsce w mieście, gdzie mogliby się spotykać, tańczyć i wspólnie tworzyć niezapomniane chwile. A jednocześnie zainspirować mieszkańców naszym przykładem i pokazać, jak wspinały się breakdancerzy — mówiła Dominika Baniewicz. Do 22 września potrwa konkurs na stworzenie dzieła sztuki poświęconego tańcowi i ruchowi, odzwierciedlającego aktywne i nigdy nie zatrzymujące się, roztańczone Wilno. Rysunek powinien zawierać napis „VILNIUS BREAK DANCE AREA”, ale wzór

i szczegóły w stylu graffiti nie są pożądane. Należy przesłać projekt jak i wizualizację, jak by projekt wyglądał na ścianie pod Białym Mostem. Pula nagród wynosi 6 tys. euro (w tym na realizację oraz honorarium autora). Więcej informacji na portalu samorządu.

GOSPODARKA Spadła różnica w wynagrodzeniach

Różnica w wynagrodzeniach między stolicą a regionami Litwy centralnej i zachodniej wyniosła 413,6 euro w drugim kwartale tego roku, co oznacza spadek o 21,9 euro w ciągu kwartału, podała w poniedziałek Państwowa Agencja Danych. Średnia płaca przed opodatkowaniem (z wyłączeniem przedsiębiorstw indywidualnych) w regionie stołecznym wzrosła o 1 proc. do 2 423,3 euro w drugim kwartale w porównaniu z pierwszym kwartałem, podczas gdy w regionie Litwy centralnej i zachodniej wzrosła o 2,4 proc. do 2009,7 EUR. Średnia płaca „na rękę” w regionie stołecznym wyniosła 1 482 EUR, co oznacza wzrost o 0,9 proc. w porównaniu z poprzednim kwartałem, podczas gdy w regionie środkowo-zachodnim wyniosła 1 256,7 euro, czyli o 1,9 proc. więcej.

LEKI Kolejne kraje UE honorują litewskie e-recepty

Pacjenci posiadający elektroniczne recepty wystawione na Litwie będą mogli kupować leki w czterech innych krajach Unii Europejskiej (UE) — Hiszpanii, Portugalii, Grecji i Estonii, ogłosiło w poniedziałek Centrum Rejestrów. Pierwszymi krajami, w których mieszkańcy Litwy mogli skorzystać z tej możliwości, była Polska i Łotwa. „Litwa rozszerza wymianę elektronicznych recept z innymi krajami UE, zapewniając, że podczas podróży lub pracy za granicą jej obywatele mogą kupować leki na podstawie recepty wystawionej na Litwie. Pacjenci mogą teraz podróżować do sześciu krajów bez obawy

o przerwanie leczenia lekami przepisany na Litwie” — czytamy w komunikacie słowa Olegasa Niakšu, wiceministra zdrowia. Według Centrum Rejestrów taki krok jest elementem zapewnienia celów UE, czyli zapewnienie możliwości zakupu towarów na terenie innych krajów UE. Obecny plan zakłada podłączenie do tego programu całej wspólnoty do 2028 r.

TURCJA Żądano odwołania antypsięgo prawa

Tysiące demonstrantów zebrało się w niedzielę 1 września w Stambule, aby zaprotestować przeciwko najnowszym przepisom, które zdaniem przeciwników prowadzą do masowego zabijania bezpańskich psów w całej Turcji. Protestujący wzywali do uchylecia ustawy, wymachując plakatami z napisami „schroniska to obozy śmierci” i „wycofajcie to krwawe prawo”. „Chcemy, aby to prawo zostało natychmiast wycofane” — powiedział 64-letni Hasan Kizilyatak, cytowany przez agencję AP. „One (bezpieńskie psy) są żywymi istotami, tak jak my. Jesteśmy tutaj, ponieważ sprzeciwiamy się ich unicestwieniu” — dodał. Pod koniec lipca parlament uchwalił nowe prawo mające na celu usunięcie milionów bezpańskich psów z tureckich ulic, powołując się na względy bezpieczeństwa. Nowe przepisy nakładają na samorządy obowiązek wyłapywania bezpańskich psów i umieszczania ich w schroniskach w celu zaszczepienia, kastracji oraz sterylizacji przed udostępnieniem ich do adopcji. Jednocześnie psy, które cierpią, są śmiertelnie chore lub stanowią zagrożenie dla zdrowia ludzi, będą usypiane. PARYŻ Mer miasta: pierścienie olimpijskie zostają Anne Hidalgo, mer Paryża, powiedziała, że pierścienie olimpijskie, które zdobią wieżę Eiffla od początku lata, pozostaną na swoim miejscu po zakończeniu obecnych Igrzysk Paraolimpijskich.

„Jako mer Paryża, decyzja należy do mnie i mam zgodę Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego (MKOl) — powiedziała Hidalgo francuskiemu dziennikowi Ouest-France w weekend. „Więc tak, (pierścienie) pozostaną na Wieży Eiffla”, powiedziała. Mer nie sprecyzowała jednak, jak długo będą one zdobić symbol stolicy. Powiedziała, że pięć lżejszych pierścieni tego samego rozmiaru zastąpi te przymocowane do wieży, ponieważ obecne pierścienie są zbyt ciężkie, aby mogły wisieć długo.

KORUPCJA Wyrok ws. Snorasu odroczone

W poniedziałek 2 września, ze względu na duże obciążenie pracą, Sąd Okręgowy w Wilnie odroczył do 5 listopada ogłoszenie wyroku w sprawie karnej dotyczącej defraudacji aktywów banku o znacznej wartości w przypadku byłych właścicieli zlikwidowanego obecnie Snoras Bankas, Vladimira Antonova i Raimonds Baranauskasa. Prokuratura Generalna wnioskuje o ostateczny łączny wyrok 10,5 roku pozbawienia wolności dla każdego z nich. „Sprawa została odroczone ze względu na dużą objętość sprawy i obciążenie sędziego innymi sprawami” — powiedziała dla BNS w poniedziałek Lina Nemeikaitė, asystentka prezesa Sądu Okręgowego w Wilnie.

WILNO Ambasada Izraela była zamknięta — strajk

Ambasada Izraela na Litwie była zamknięta w poniedziałek 2 września z powodu strajku generalnego w kraju przedstawicielstwa. Strajk ma zmusić rząd Izraela do negocjacji ws. uwolnienia zakładników wciąż przetrzymywanych w Strefie Gazy. „Po tragicznym zabiciu sześciu zakładników przez Hamas

w ubiegły weekend oraz w świetle stanu wyjątkowego w kraju, w Izraelu odbywa się dziś strajk generalny. Strajk obejmuje wszystkie biura rządowe, w tym Ministerstwo Spraw Zagranicznych i ambasady za granicą. Ambasada jest w poniedziałek zamknięta” — czytamy na koncie ambasady na Facebooku.

GRANICA Na Litwie spokój, w Polsce mniejszy

Według stanu na 2 września, drugi dzień z rzędu na granicy Litwy z Białorusią nie wykryto żadnych nielegalnych migrantów. Ośmiu migrantów zostało zawróconych na granicy z Łotwą w niedzielę 1 września, podczas gdy polscy funkcjonariusze odmówili wpuszczenia 144 cudzoziemców próbujących nielegalnie przekroczyć granicę w sobotę 31 sierpnia.

WILNO Rusza rekonstrukcja miasteczka ministerialnego

Rekonstrukcja pierwszego etapu przyszłego miasteczka ministerialnego przy ulicy A. Goštauto w Wilnie, w pobliżu rzeki Wilii, zostanie zaprojektowana i zrealizowana przez firmę budowlaną Naresta, która wygrała przetarg, podał Turto bankas. Tadas Grincevičius, dyrektor generalny Naresta, potwierdził dla BNS, że wartość zamówienia otrzymanego przez firmę wynosi około 16,5 mln euro (w tym VAT). Wartość pierwszej fazy projektu inwestycyjnego, który

został przedłożony rządowi przez Turto bankas w kwietniu ubiegłego roku, oszacowano na 16,2 mln euro. „Zrobiliśmy duży krok w rozwoju największego projektu (budowy) rządowych biur w kraju” — przekazał w oświadczeniu Gintaras Makšimas, dyrektor generalny Turto bankas.

GRANICA Pięciokrotnie spadła liczba podróżujących na Białorus

Liczba obywateli Litwy podróżujących na Białorus spadła pięciokrotnie w ciągu dwóch lat, poinformowała w poniedziałek 2 września Państwowa Służba Ochrony Granic (lit. Valstybės sienos apsaugos tarnyba, VSAT). W sierpniu tego roku obywatele Litwy podróżowali do sąsiedniego kraju 10 tys. razy. W sierpniu 2022 r. liczba ta wyniosła 50 tys. razy, podczas gdy w sierpniu ubiegłego roku było to 33 tys. razy. Z kolei „unikatowych” podróżujących było 7 358, to znaczy konkretnych osób, które pojechały — niezależnie od tego, czy pojechały raz, czy była to któraś już podróż. MORZE Helikopter ewakuował rannego z tankowca Ranny mężczyzna został ewakuowany z tankowca przez helikopter wojskowy w poniedziałek 2 września rano, podało litewskie wojsko. Podano, że około godziny 9.35 służby otrzymały zgłoszenie o rannej osobie na pokładzie tankowca Coral Sticho, który pływał po Morzu Bałtyckim i potrzebował pilnej pomocy medycznej. Ranny mężczyzna według doniesień spadł z wysokości 5 metrów. Na miejsce zdarzenia wysłano śmigłowiec AS365 Dauphin z 1 Posterunku Ratownictwa i Poszukiwań z Nemirsety (miejscowość w rej. połąskim).

Błaszkwicz: „Szanujcie nauczycieli, bo ich brakuje”. Apel w Gimnazjum im. św. Jana Pawła II

Honorata Adamowicz

Na podwórku szkolnym, po uroczystym podniesieniu flagi państwowej, zebranych przywitał dyrektor gimnazjum, Adam Błaszkwicz.

„Dzisiaj w naszym gimnazjum witamy 527 uczniów, w ubiegłym roku było o 71 mniej. A więc rośniemy. Poprzeczka, którą poprzednia promocja zawiesiła, jest wysoka, ale nie tak wysoka, żeby nie można było jej jeszcze podnieść. To jest zadanie dla naszych czwartaków, którzy, mierząc się z tą XXVIII promocją, muszą wiedzieć, że było ich 81, a teraz mamy 112. Poprzednia promocja przyniosła nam 31 setek. Przed wami stoi trudne zadanie. Po pierwsze, podnieść poprzeczkę, po drugie, żeby mądrze wybrać i mądrze wykorzystać ten czas, wziąć czas w swoje ręce. W pierwszych miesiącach tego roku szkolnego musicie podjąć decyzję, jakie egzaminy będziecie składać. Nie odkładajcie tego na maj, bo wtedy będzie za późno” — zwrócił się do maturzystów dyrektor.

Dyrektor szkoły szczególnie gorąco przywitał uczniów klasy pierwszej. Pierwszacy złożyli uroczyste ślubowanie.

KADRA I UCZNIOWIE

W swoim wystąpieniu Adam Błaszkwicz podziękował nauczycielom, pracownikom szkoły za codzienny trud, a także podkreślił problem braku nauczycieli. „W tym roku przy tak dużej liczbie uczniów udało się nam zebrać kadrę pedagogiczną, ale mam prośbę, szanujcie nauczycieli, bo ich brakuje w całym Wilnie. Życzę szanować ich pracę i to, co chcą wam przekazać. Kiedyś było takie powiedzenie: »Szanuj szefa swego, bo możesz mieć gorszego«. I to w perspektywie tak się rysuje” — mówił dyrektor placówki.

W wystąpieniu podkreślił także, że dzięki ciężkiej pracy można

Rok szkolny rozpoczęto od wprowadzenia sztandaru szkoły i odśpiewania hymnów państwowych — Litwy i Polski

osiągnąć bardzo dużo, czego żywym przykładem jest breakdancerka Dominika Baniewicz (B-Girl Nicka), uczennica III klasy Gimnazjum Jana Pawła II, która zdobyła srebrny medal dla Litwy w Paryżu.

„Od sześciu lat codziennie po sześć godzin Dominka zajmowała się tańcem. I wywalczyła sobie srebrny medal na Igrzyskach Olimpijskich w Paryżu. Jeżeli ktoś z was będzie pracował w jakiejś dziedzinie po sześć godzin co-

dziennie, wyniki na pewno będą. Wszystko możemy, wszystko potrafimy, tylko trzeba chcieć” — apelował dyrektor gimnazjum.

PONAD 150 PIERWSZAKÓW

W rozmowie z „Kurierem Wileńskim” dyrektor Gimnazjum św. Jana Pawła II podkreślił, że uczniów w gimnazjum z każdym rokiem przybywa, co bardzo cieszy.

9.>>

W tym roku szkoła przywitała 527 uczniów

8.>>

— W tym roku mamy 527 uczniów. W zeszłym roku jeszcze nie mieliśmy pół tysiąca, a w tym roku szkolnym mamy już ponad. Mamy dość liczne pierwsze klasy, sześć dużych klas, razem około 150 pierwszaków. No i niemała liczba maturzystów XXIX promocji – 112. W tym roku wyzwanie przed szkołą stoi dość mocne. Udało się skompletować kadrę nauczycielską. Co prawda, liczba godzin, którą mają nauczyciele, jest dość duża, ale mam nadzieję, że nauczyciele poradzą sobie, ponieważ kadra jest doświadczona – informuje Adam Błaszkiwicz.

SUKCESY POPRZEDNIEJ PROMOCJI

Dyrektor cieszy się osiągnięciami poprzedniej promocji i ma nadzieję, że obecna pokaże, na co ją stać.

— Mam nadzieję, że ten rok szkolny nie będzie gorszy niż ubiegły. W ubiegłym roku szkolnym mieliśmy 81 maturzystów. XXVIII promocja dość ładnie w roku jubileuszowym 30-lecia opuściła gimnazjum. Mieliśmy 31 setek: 14 setek z języka polskiego, były także setki z informatyki, matematyki, fizyki. To nas bardzo cieszy. Co prawda, chociaż uczniowie dobrze zdają język litewski, śmiało wybierają państwowy egzamin, chciałoby się, żeby wyniki z egzaminu z języka litewskiego były trochę lepsze. W zeszłym roku 93 proc. uczniów podeszło do państwowego egzaminu z litewskiego. Według danych ze świadectw promocja była bardzo mocna. Obecnie zbieramy dane, ilu i gdzie dostali się na studia ubiegłoroczni maturzyści. Myślę, że to będzie ładnie wyglądało – ocenia.

INDYWIDUALNE NAUCZANIE DLA SPORTOWCÓW

Olimpijka Dominika Baniewicz w tym roku będzie miała indywidualny plan nauczania.

— Będziemy próbowali naukę pogodzić z tym, co teraz ta dziewczyna ma wytrzymać, ponieważ ma bardzo dużo zawodów. Teraz

112 – tylu maturzystów w tym roku rozpoczęło swój ostatni rok nauki w gimnazjum

jeździ po całym świecie, ale mam nadzieję, że będzie wpadała do nas. Dominika była i jest pilną uczennicą i myślę, że poradzi sobie z tą nauką. Oprócz Dominiki mamy jeszcze kilku uczniów, którzy profesjonalnie zajmują się sportem. Staramy się takim uczniom pomóc. Organizujemy indywidualny plan nauczania dla takich uczniów. Ale nie chodzi tylko o gwiazdy, ponieważ w ubiegłej promocji nasz maturzysta Edwin otrzymał pięć setek z egzaminów, do których podchodził, Rafał

miął trzy setki i mieliśmy sporo uczniów, którzy mieli po dwie setki. Cieszę takie wyniki, bo szkoła nie jest kuźnią olimpijczyków, to raczej zależy od indywidualnych zdolności, chęci, motywacji młodzieży. Natomiast szkoła ma podstawowe zadanie – nauka – podkreśla Adam Błaszkiwicz.

Po uroczystej inauguracji nowego roku szkolnego uczniowie wraz z wychowawcami udali się do swoich klas na krótkie spotkania organizacyjne. ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

Życzenia Polskiej Macierzy Szkolnej na Litwie
z okazji nowego roku szkolnego 2024/2025:

Drodzy Uczniowie!

Niech nauka będzie dla Was źródłem kreatywności i ogromu inspiracji, a szkoła – miejscem przyjaznym i bezpiecznym.
Życzymy wielu osiągnięć, twórczych pomysłów i spełnienia marzeń.

Szanowni Nauczyciele i Wychowawcy!

Życzymy Państwu wielu edukacyjnych sukcesów, satysfakcji z wykonywanych obowiązków, a przede wszystkim zdrowia i poczucia docenienia. Niech nowy rok szkolny będzie okazją do rozwijania nowych zainteresowań i odnajdywania ścieżki prowadzącej do każdego ucznia oraz samych sukcesów zawodowych i osobistych.

Calej społeczności oświatowej życzymy dobrej współpracy, bo pamiętajmy, że sukces szkolny nie jest możliwy bez wzajemnego porozumienia.

w imieniu Zarządu Krystyna Dzierżyńska
Prezes Stowarzyszenia Nauczycieli Szkół Polskich na Litwie
„Macierz Szkolna”

Nietypowy początek roku szkolnego w Gimnazjum im. Szymona Konarskiego

Antoni Radczenko

Dyrektor szkoły Walery Jagliński oświadczył, że ten rok placówka rozpoczyna w nietypowy sposób, ponieważ uczniowie nareszcie będą mogli korzystać z nowego boiska.

„Szanowni pedagodzy, rodzice, przyjaciele szkoły oraz kochani uczniowie” — tymi słowami, po odśpiewaniu hymnu państwowego i „Roty” oraz wniesieniu sztandaru szkoły, przywitał zebranych na uroczystym apelu dyrektor gimnazjum.

REKONSTRUKCJA BOISKA

Apel odbył się na nowym boisku. „Przed kilkoma laty, w podobnym miejscu też mieliśmy apel, który zaczynałem od słów: to będzie nietypowy rok. W tym roku znów nietypowo zbieramy się, w tym miejscu, ale już z o wiele bardziej dobrymi emocjami. W końcu mamy długo oczekiwany stadion. W końcu nasze marzenia się ziściły. W ubiegłym roku mieliśmy małe niedogodności, ale teraz będziemy mogli uprawiać sport w bezpieczny sposób na bezpiecznym i nowoczesnym boisku” — poinformował zebranych dyrektor placówki.

Rekonstrukcja boiska rozpoczęła się w sierpniu ubiegłego roku. Projekt kosztował samorząd 1,29 mln euro. „Naszym celem jest ulepszanie infrastruktury sportowej miejskich szkół, w ten sposób tworząc lepsze warunki do uprawiania uczniom sportu” — mówił przed rokiem mer Wilna Valdas Benkunskas.

W trakcie apelu Jagliński podkreślił, że gimnazjum nadal chce ulepszać warunki dla uczniów. „Przez najbliższe lata poświęcimy się budowie dobudówki. Chcemy mieć nową salę sportową oraz kilka nowych klas. Widząc tak licznie was zgromadzonych, bardzo się cieszę, że szkoła się powiększa. Dlatego potrzebujemy dodatkowych klas” — oświadczył dyrektor.

W trakcie uroczystego przemówienia Jagliński zwrócił się do pierw-

szaków i tegorocznych maturzystów. Zwracając się do uczniów ostatniej klasy, zaznaczył, że to właśnie oni najdłużej przebywali w szkole i poznali najwięcej tajemnic wiedzy. „Całą szkołą podczas sesji egzaminacyjnej będziemy trzymać za was kciuki. Pamiętajcie, że macie cały rok na przygotowanie na super, na 102 proc” — apelował i życzył sukcesów Walery Jagliński.

MSZA I HISTORIA

Tradycyjnie szkoła uczestniczyła w projekcie „Kwiatki na Hospicjum”, który polega na tym, aby zamiast kwiatów dla nauczycieli ofiarować pewną kwotę na Hospicjum bł. ks. Michała Sopoćki w Wilnie. Uroczysta msza święta z okazji nowego roku szkolnego odbędzie się w następną niedzielę (8 września) o godz. 13.00 w Kościele Opatrzności Bożej na Dobrej Radzie. Mszę odprawi ks. Marek Bogdanowicz.

Historia Gimnazjum im. Szymona Konarskiego sięga 1955 r., kiedy powstała Szkoła Średnia Nr 21.

W 1964 r. dokonano podziału na szkołę litewską oraz szkołę polsko-rosyjską. Ta ostatnia otrzymała Nr 29. W roku 1992 zaprzestano kompletowania klas w języku rosyjskim i już od roku 2001 nauczanie w placówce odbywa się wyłącznie w języku polskim. W 1993 r. szkoła oficjalnie otrzymała swego patrona – Szymona Konarskiego. W 2010 r. w szkole otwarto salę muzealną poświęconą patronowi szkoły. Uroczystego przecięcia wstęgi dokonali poseł na Sejm Republiki Litewskiej Jarosław Narkiewicz, Dyrektor Domu Kultury Polskiej w Wilnie Artur Ludkowski, wieloletni chórmistrz zespołu „Świtezianka”, żołnierz AK Władysław Korcuć oraz pani dyrektor Teresa Michajłowicz. W 2019 r. decyzją Ministerstwa Oświaty i Nauki szkołę przekształcono w długie gimnazjum. Od tego czasu funkcjonuje jako tzw. długie gimnazjum, czyli nauczanie jest prowadzone od klasy pierwszej do czwartej gimnazjalnej. Od 2016 r. dyrektorem placówki jest Walery Jagliński. ■

Uroczysty apel w Gimnazjum im. Szymona Konarskiego odbył się na nowym boisku **Fot. Antoni Radczenko**

„Chmurki i słoneczna” vs tradycyjne oceny: co bardziej traumatyzuje małych uczniów?

Honorata Adamowicz

Zdaniem Ministerstwa Oświaty, Nauki i Sportu oceny w młodszych klasach traumatyzują dziecko, a np. chmurki zamiast słoneczka — nie. Ale czy rzeczywiście praktyka ocen alternatywnych zamiast tradycyjnych się sprawdza? Postanowiliśmy zapytać, co na ten temat myślą sami nauczyciele, rodzice i psycholodzy.

— Kiedy dzieci rozpoczynają naukę w szkole, mają do wykonania bardzo ważny krok rozwojowy. Oznacza to, że wchodzą w zupełnie inną strukturę, muszą nauczyć się siedzieć spokojnie przez 45 minut, muszą nauczyć się wykonywać czynności, do których do tej pory nie były przyzwyczajone. Rozumiem, że najważniejszą rzeczą w klasach początkowych jest zachęcanie dzieci do zainteresowania, do nauki, a nie do dzielenia ich na celujących i tych, co gorzej uczą się — mówi psycholog

są oceniane za pomocą słoneczek i innych alternatywnych znaczków, jest to dla nich mniej stresujące niż gdyby były oceniane zwykłymi stopniami. Jak mówi, bardzo ważne jest, aby zrozumieć, czemu służy ocena, czy chcemy zachęcić dziecko do nauki, czy chcemy zobaczyć jego osobiste postępy, czy też chcemy ocenić pracę nauczyciela.

— Bardzo ważne jest, aby wiedzieć, że ocena nie ma na celu dzielenia dzieci na celujące i dwójkowe, ale uświadomienie dziecku jego mocnych i słabych stron, gdzie może potrzebować pomocy, a gdzie radzi sobie dobrze. Po prostu, zobaczyć ich osobiste postępy. Jako psycholog uważam, że w klasach początkowych nie powinno być nawet tych słoneczek, dzieci po prostu nie muszą być oceniane. Tak naprawdę, nie jest im to potrzebne. O wiele ważniejsze jest, aby zrozumiały, jak radzą sobie osobiście, a nie do jakiej kategorii należą. Wydaje mi się, że obecny

PSYCHOLOG: DZIECI PO PROSTU NIE MUSZĄ BYĆ OCENIANE

Specjalistka uważa, że kiedy dzieci w klasach początkowych

System oceniania uczniów różni się w klasach początkowych i starszych. W klasach początkowych osiągnięcia dzieci w nauce są oceniane za pomocą znaków umownych zamiast tradycyjnych ocen.

Najważniejszą rzeczą w klasach początkowych jest zachęcanie dzieci do zainteresowania, do nauki, a nie do dzielenia ich na celujących i tych, co gorzej uczą się — mówi psycholog

system, w którym ocenia się dzieci w klasach początkowych, jest dobry — podkreśla psycholog.

RYWALIZACJA W KLASIE I SWOBODA MÓWIENIA

Kiedy dzieci przechodzą do starszych klas, wiedzą, że będą oceniane, a następnie porównują się trochę ze sobą. Nie można uniknąć tego porównania. W szkołach istnieje aspekt rywalizacji w klasie.

— Wiem, że w niektórych szkołach już teraz nie mówi się publicznie o tym, jaką ocenę otrzymał uczeń, publicznie nie ocenia się ucznia. Dzieci powinni mieć prawo, tak jak my mamy prawo, jeśli chcemy komuś powiedzieć o naszych osiągnięciach w pracy, to powiemy. Tak samo uczeń powinien mieć prawo, jeśli chce powiedzieć o ocenie, którą otrzymał, albo powiedzieć o swoich osiągnięciach, to powie.

11.>>

Wydaje mi się, że bardzo ważne jest pozostawienie uczniom swobody mówienia lub niemówienia o swoich osiągnięciach. A z punktu widzenia rodzica bardzo ważne jest, aby nie porównywać, nie pytać, dlaczego dostałeś 8, a nie 10. Trzeba myśleć o swoim dziecku i o tym, co jest jego mocną stroną – podkreśla dr Jurgita Smiltė Jasiulionė.

STRES OD... KLASY PIĄTEJ?

Zdania pedagogów i rodziców w kwestii sposobu oceniania uczniów są podzielone. Jedni uważają, że obecna praktyka oceniania wiedzy w młodszych klasach jest dobra, natomiast inni sądzą, że dzieci powinny być oceniane od pierwszej klasy za pomocą ocen, a nie słoneczkami, uśmieškami, brawami czy innymi znakami umownymi.

– Osobiście uważam, że dziecko powinno od pierwszej klasy przyzwyczajać się do prawdziwych ocen. Jestem za tradycyjnymi ocenami. Te słoneczka, chmurki to tylko zawracanie głowy dzieciom i nauczycielom. Należy dzieci oceniać normalnie. Dziecko w szkole już jest mądre, rozsądne i oceny dla niego to bardzo dobra motywacja. Niby chronimy dziecko od stresu w początkowych klasach i nie stawiamy ocen, ale przecież gdy dziecko idzie już do piątej klasy i zaczyna otrzymywać prawdziwe oceny, to wtedy też przeżywa stres – twierdzi Irena Alasiewicz, emerytowana nauczycielka z 48-letnim stażem.

DWA DZIENNICZKI

Jak wspomina pani Irena, miała taką klasę, gdzie w ogóle nie było żadnych ocen, dzieci w ogóle nie były oceniane. Zeszyty były poprawiane zielonym kolorem, żeby dziecko nie widziało tego barwy czerwonej – uważanej za stresującą. I jak przyznaje, to nie przyniosło pozytywnych wyników.

– Większość dzieci i rodziców chce, żeby dzieci były oceniane w klasach początkowych prawdziwymi ocenami. Pamiętam, że gdy

tylko kazano nam oceniać dzieci za pomocą tych słoneczek, to miałam dwa dzienniczki. Jeden dzienniczek był z tymi słonecznikami dla administracji, a drugi na prośbę rodziców to był dzienniczek z ocenami dla rodziców. O tym drugim dzienniczku na zebraniu rodzicielskim zdecydowali sami rodzice. I pamiętam, gdy przychodzili do mnie rodzice, to prosili, żebym pokazała ten drugi dzienniczek ze stopniami. Mnie się to bardzo podobało, rodzicom także, a dzieci bardziej się starały – przekonuje emerytowana nauczycielka.

ZBYT MAŁE NA OCENY TRADYCYJNE

Tymczasem Maria Ostik, nauczycielka klas początkowych z wieloletnim stażem w gimnazjum Ferdynanda Ruszczyca, uważa, że nie należy oceniać uczniów w początkowych klasach tak samo jak w starszych klasach, czyli za pomocą stopnia.

– W początkowych klasach to są jeszcze bardzo małe dzieci, które trzeba więcej chwalić. W naszej szkole nie stawiamy słoneczek, mamy umowne znaczki, które znają rodzice. Stawiamy znaczki i komentujemy, za co to jest. Jeżeli chodzi o ocenę opisową, która jest teraz taka popularna, to szczerze powiem, rodzic przeczy-

ta i zapomina. Natomiast znaczki rodzic lepiej zapamiętuje i wie, jak jego dziecko sobie radzi. Osobiście stawiam znaczki i komentuję, za co, co uczniom się udało, a co nie. Gdyby w młodszych klasach były oceniane za pomocą stopni, to ci, którzy są bardziej zdolni, na pewno by się cieszyli, natomiast ten uczeń, któremu nauka idzie trochę gorzej, to przeżywałby większy stres – twierdzi Maria Ostik.

„ZUCH” I „POSTARAJ SIĘ”

Mama uczennicy trzeciej klasy uważa, że obecne ocenianie dzieci w klasach początkowych jest bardzo dobre i na pewno nie trzeba niczego zmieniać.

– Jestem mamą uczennicy trzeciej klasy. U nas dzieci są oceniane przez: „brawo”, „zuch”, „postaraj się”. Osobiście uważam, że to jest bardzo dobre. Jeżeli córka dostaje na przykład „postaraj się”, to znaczy, że powinna postarać się, ale gdyby otrzymała na przykład złą ocenę, to byłby dla niej stres. To są jeszcze małe dzieci, po co je stresować tak wcześnie. Jestem za tym, żeby dzieci w młodszych klasach zupełnie nie byłyby oceniane. Przecież widzimy, jaka jest rywalizacja na stopnie w starszych klasach. Jeżeli ktoś otrzyma 10, a inny 8, to przecież uczeń wychodzi ze skóry, żeby otrzymać 10 i nie być gorszym.

13.>>

Chronimy dziecko od stresu w początkowych klasach, ale przecież gdy dziecko idzie już do piątej klasy i zaczyna otrzymywać prawdziwe oceny, to wtedy też przeżywa stres – sędzi nauczycielka

12.>>

A gdyby była taka rywalizacja w młodszych klasach, to byłoby to tylko niepotrzebny stres – przekonuje mama uczennicy trzeciej klasy (imię i nazwisko znane redakcji).

„NIE TRZYMAĆ POD KOSZEM”

Tymczasem mama Roberta (imię i nazwisko znane redakcji), ucznia klasy drugiej, uważa, że gdy dziecko idzie do szkoły, powinno być oceniane w sposób tradycyjny.

– Nie rozumiem, po co te słoneczka. Dziecko idzie do szkoły i powinno być normalnie oceniane jako uczeń. W naszej szkole dzieci oceniane są uśmiezkami i mój syn nie mówi, że dziś otrzymał uśmiechniętą buzię, ale mówi, że otrzymał 10. Przecież to normalne, że dzieci rywalizują ze sobą, że chcą być lepsi i to ich motywuje. Nie myślę, że trzeba ich trzymać pod kloszem. To życie i im wcześniej to zrozumieją, tym lżej będzie im w przyszłości – mówi mama Roberta.

KOMENTARZ RESORTU OŚWIATY: BYŁY LICZNE DYSKUSJE

Ministerstwo Oświaty, Nauki i Sportu w nadesłanym komentarzu dla „Kuriera Wileńskiego” poinformowało, że głównym celem oceniania osiągnięć uczniów jest pomoc im w nauce i doskonaleniu się.

„Wierzmy, że każdy uczeń może rosnąć i rozwijać się, jeśli zapewni mu się odpowiednie warunki i wsparcie w celu zaspokojenia jego potrzeb. Postępy uczniów są motywowane dążeniem do rozwoju osobistego, a nie dążeniem do bycia lepszym od innych. Kultura oceniania w szkole nie powinna być nastawiona na promowanie rywalizacji między uczniami. Ocenianie nie powinno być postrzegane jako sposób nagradzania lub dyscyplinowania” – napisano w oświadczeniu.

Resort informuje, że przed wprowadzeniem oceniania osiągnięć uczniów szkół podstawowych dyskutowano na ten temat z psychologami, specjalistami ds.

Uczeń powinien mieć prawo, jeśli chce powiedzieć o ocenie, którą otrzymał, albo powiedzieć o swoich osiągnięciach, to powie – uważa psycholog

rozwoju dziecka, nauczycielami szkół podstawowych i ekspertami ds. edukacji, korzystając z doświadczeń wielu zaawansowanych krajów. Ocenianie bez punktacji jest znacznie skuteczniejsze w tym wieku. Dzieci są mniej zestresowane, nie są zachęcane do rywalizacji lub porównywania się ze sobą, ale zamiast tego uczą się współpracować, odkrywać i cieszyć się swoimi indywidualnymi zdolnościami.

„Motywacja do nauki jest zwykle wysoka w klasach podstawowych, ponieważ dzieci w tym wieku są motywowane przez wrodzoną ciekawość i chęć nauczenia się czegoś nowego. Dlatego też uczniowie szkół podstawowych są oceniani za pomocą oceniania kształtującego. Ten rodzaj oceniania jest najbardziej odpowiedni dla nauki uczniów szkół podstawowych. Choćby oceny nie są przyznawane, ocenianie kształtujące dostarcza cennych informacji nauczycielom i rodzicom: pozwala określić, jak dziecku idzie nauka, co pomaga dobrać odpowiednią dla niego strategię nauczania, treści nauczania itp. Takie ocenianie pokazuje uczniom, czego się nauczyli i jaki jest ich poziom w nauce. Zapewnia również informacje zwrotne dla nauczycieli, którzy dzięki takiemu ocenianiu widzą, z jakimi przedmiotami i z czym uczeń ma problem, a z czym radzi sobie dobrze” – napisano.

PŁYNNY PRZEJŚCIE

„Ogólne programy nauczania dla szkół początkowych, podstawowych i średnich różnią poziomem, zadowalające, podstawowe i zaawansowane. Komentarze i specjalne foldery oceniające uczniów klas młodszych są wykorzystywane do oceny postępów poczynionych przez uczniów szkół początkowych. Teczki te są tworzone przez samych uczniów, przy wsparciu nauczyciela, dzięki czemu mogą oni nauczyć się wspólnie oceniać swoje osiągnięcia. Dowody osiągnięć uczniów są gromadzone poprzez ocenę. Pod koniec etapu nauki dowody są podsumowywane w formie inwentarzy w edukacji przedszkolnej i podstawowej, które są wykorzystywane jako przewodnik dla nauczycieli, którzy będą kontynuować nauczanie dziecka” – poinformowało nas ministerstwo.

„Uczniowie stopniowo i płynnie przechodzą do systemu oceniania pod koniec klasy czwartej. Uczniowie rozpoczynający naukę w klasie piątej przechodzą okres adaptacyjny. W okresie adaptacyjnym zaleca się śledzenie indywidualnych postępów i nieocenianie osiągnięć i postępów uczniów na podstawie ocen” – czytamy w komentarzu resortu. ■

Fot. freepik.com

„Kościuszkowska kompania” już działa. Litwinowicz: „Kiedyś – nawet pomnik Piłsudskiego na Litwie”

Ostatnie gesty resortu obrony w kierunku Litewskiego Związku Strzelców pokazują, że jego rola w litewskim systemie obrony rośnie. W organizacji działa także wielonarodowościowa kompania im. gen. Tadeusza Kościuszki. Liczba osób po przysiędze wynosi już 30, a w listopadzie dołączą kolejne.

Minister ochrony kraju, Laurynas Kasčiūnas, zaproponował pod koniec sierpnia, aby port lotniczy w Olicie przekazać Litewskiemu Związkowi Strzelców. Jak twierdzi, strzelcy i rezerwiści mogliby tam przeprowadzać ćwiczenia z walki dronowej. Wcześniej ministerstwo rozważało, czy przyjmowanie obywateli Białorusi i Rosji do organizacji strzelców mogłoby stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa kraju. Teraz temat strzelców może być istotny także dla litewskich Polaków – gdyż zapowiadana wcześniej Kompania im. gen. Tadeusza Kościuszki w rejonie wileńskim już powstała, ma swoich pierwszych przysięgłych członków. Rozmawiamy z Dariuszem Litwinowiczem, strzelcem i inicjatorem wspomnianej kompanii.

Apolinary Klonowski: Rola strzelców, organizacji społecznej, rośnie też w układzie obrony. Dlaczego?

Dariusz Litwinowicz: Wzrasta znaczenie strzelców, ponieważ to organizacja działająca na zasadach dobrowolnych, a jej członkowie są silnie zmotywowani. Wiele utalentowanych i samodzielnych osób znajduje tam swoje miejsce. To już nie tylko bieganie po lesie, ale realne ćwiczenia i zawodowa realizacja. Wiele osób realizuje się zawodowo wśród strzelców.

Wspominał Pan o tworzeniu Kościuszkowskiej kompanii strzeleckiej. Jaki jest jej obecny status?

Ona już działa, ćwiczenia odbywają się regularnie, także dla cywilów – aby dołączyć do tych drugich, nie trzeba być członkiem. Pana też zapraszam. Używam tych ćwiczeń do promowania działalności wśród mieszkańców. Jeśli chodzi o przysposobienie obronne i rozwój umiejętności paramilitarnych, to czemu by nie? Gdy mieszkańcy widzą, jak to wygląda od środka, lepiej rozumieją specyfikę i chętniej wstępują w nasze szeregi.

Ilu już macie „realnych” członków, tzn. stałych, a nie kandydatów czy sympatyków?

Działalność strzelców to już nie tylko bieganie po lesie, ale realne ćwiczenia i zawodowa realizacja

Obecnie złożyło przysięgę ponad 30 osób, a w listopadzie planowana jest kolejna przysięga, do której dołączy jeszcze grupa. Na razie nie wiemy dokładnie, ile osób to będzie, co jest związane z wakacjami i cyklicznością wydarzeń. Jednak oficjalnie 26 czerwca podpisano rozkaz sformowania Kościuszkowskiej kompanii strzeleckiej, wtedy złożono przysięgi i kompania stała się faktem.

Wakacje to słaby czas na mobilizowanie ludzi.

Nie panikujemy z powodu wakacji, ponieważ mamy konkretny plan. Od września zaczyna się sezon ćwiczeń. Wojsko opiera się na planach, a strzelcy to organizacja paramilitarna, więc tu także mamy planowanie i realizację planów.

Skoro minister tak odważnie mówi o oddawaniu lotniska strzelcom pod drony, rozumiem, że macie w tym zakresie potencjał?

Strzelcy od dawna ćwiczą z dronami. Organizacja składa się z obywateli litewskich z różnych branż – drony trafiły do nas dzięki ludziom, którzy je produkują i testują. To jest tak, że strzelcy uczą się korzystania z dro-

nów od tych, którzy z nimi pracują i je dostarczają. Albo inaczej – to ci „dronowcy” są strzelcami, a nie my musimy iść do „dronowców”, co daje różne możliwości.

Czyli zdobywacie wiedzę lepiej niż wojsko?

Nie mogę tak powiedzieć, to bardzo uproszczone stwierdzenie. Zawodowcy są na swoich miejscach i dobrze pracują, ale strzelcy bywają czasem bardziej elastyczni. Wojskowi czekają na decyzje, a strzelcy mogą podejmować je w ramach organizacji. Dzięki temu proces jest szybszy i bardziej aktywny. Kiedy wojsko potrzebuje rozkazu, a później dopiero działać, to u nas często efekty są widoczne już wcześniej, a władza organizacji jedynie te działania potwierdza i afirmuje.

W obwodzie kurskim według doniesień Rosjanie zaskoczyli ukraińską kolumnę dronami „na kablu”. Nie da się ich zakłócić tak łatwo, jak sterowane bezprzewodowo, zagłuszacze nie uratowały sytuacji. Czy strzelcy przyglądają się zmieniającym się warunkom na polu bitwy?

14.>>

Nie mam pojęcia, jakie drony są tam używane i jaka jest sytuacja, nie śledzę tego, więc nie skomentuję. Powiem jednak o starej prawdzie, że każda broń powodowała, iż jeden wymyślał narzędzie do zabijania, a drugi do jej neutralizowania — to odwieczny bój miecza z tarczą. Jeśli ktoś wymyśli nowy miecz, ktoś inny wymyśli nową tarczę. To bardzo szybko zmieniająca się sytuacja, nie oceniałbym, że to coś, co zmieni wszystko. Dlatego obserwujemy, ale nie panikujemy.

Wróćmy do Kościuszkowskiej kompanii strzeleckiej. Macie tylko dorosłych, czy myślicie też o szkolnej młodzieży?

W kompanii mówimy o dorosłych osobach, ale w planach jest także tworzenie grup młodzieżowych od 11. roku życia. Plany realizujemy konsekwentnie.

Współpracujecie z polskimi strzelcami?

Dobrze nam układa się współpraca, razem uczestniczymy w obchodach świąt pod Grunwaldem czy w rocznicach powstania styczniowego, jak też zwiedzamy Wawel i inne ważne miejsca.

Jak jest z obchodami rocznic powstania warszawskiego?

Powstanie warszawskie na razie jest pomijane, ponieważ latem trudno zebrać ludzi, a Związek Strzelecki nie jest organizatorem obchodów, ale w przyszłości planujemy dołączyć do wspólnego oddania hołdu.

Organizujecie też wspólne ćwiczenia?

Jeśli chodzi o ćwiczenia, mamy mały problem, ponieważ nie wszyscy mamy takie same możliwości. Polskie Wojsko Obrony Terytorialnej powstały później niż nasz KASP (Ochotnicze Siły Obrony Kraju, lit. Krašto Apsaugos Savanorių Pajėgos). Gdy powstawał polski WOT, wielu strzelców przeszło do tej formacji, więc współpraca wygląda inaczej. U nich jest więcej młodzieży i starszych osób, u nas natomiast średnia wieku wynosi od 35 do 50 lat. Żartuję, że jak ktoś ma dwadzieścia kilka lat, to rozmawiam z nim bardziej jak ze swoim synem.

Nie widziałem litewskich strzelców na obchodach rocznicy operacji „Ostra Brama” czy na Dniu Wojska Polskiego na Rosji. Dlaczego?

Nie widzieliśmy się, bo byłem na urlopie. Jeśli chodzi o Dzień Wojska Polskiego, powiem szczerze: polskie społeczeństwo na Wileńszczyźnie nie dojrzało jeszcze do tego, żeby świętować te wydarzenia na skalę większą niż lokalna, a na skalę krajową czy nawet międzynarodową. Co się tyczy operacji „Ostra Brama” — można było to lepiej przemyśleć z Litwinami, co mogłoby zaowocować większą aktywnością. Młot sowiecki był jednak zbyt silny nawet dla Francuzów, Anglików czy Amerykanów, więc nie wiem, czy mieliśmy realne szanse.

Dlaczego Dzień Wojska Polskiego ma być świętowany międzynarodowo?

Jeśli chodzi o Wojsko Polskie, mam nadzieję, że wyjdziemy poza ramy kampanii wyborczej Tomaszewskiego (prezesa AWPL-ZChR i ZPL — przyp. red.), ponieważ to powinno być święto nie tylko Wojska Polskiego na Litwie, ale przede wszystkim święto Bitwy Warszawskiej, która jest jedną ze 100 najważniejszych bitew świata.

Dowodził nią Litwin, Żmudzin, Józef Piłsudski, który zagwarantował niepodległość krajom bałtyckim, rozbijając bolszewików.

Po części obronił resztę Europy przed zmianą ustroju i innymi, nazwijmy to, nieprzyjemnościami. Kiedy wreszcie przestaniemy świętować

prowinjonalnie, a zaczniemy zapraszać na obchody rocznicy Bitwy Warszawskiej litewski rząd, na pewno zjawią się tłumy. Może nawet pojawi się na Litwie pomnik Piłsudskiego.

Pomnik Józefa Piłsudskiego na Litwie?

Nie widzę, dlaczego by nie. Wymrą polskie i litewskie „dinozaury”, którym przeszkadza wszystko i to się wydarzy. Mówię tu o pomniku nie jako dla marszałka, który zajął Wilno, ale jako dla zwycięzcy bolszewików w Bitwie Warszawskiej. Nie ma ludzi idealnych, ale są czyny, za które trafia się do historii.

Czy Litwini przebaczą Piłsudskiemu na tyle, aby postawić pomnik?

Litwini nie muszą przebaczać. Podam przykład: jeśli ktoś obrabuje ci dom, ale tydzień później uratuje przed śmiercią twoje dzieci, to czy wybaczysz mu rabunek? Nie wybaczysz, ale będziesz wdzięczny za uratowanie dzieci.

Gdyby dzisiaj Piłsudski żył, nie prosiłby o wybaczenie.

On wydał rozkaz zajęcia Wilna. Nie wydał rozkazu wcielenia Wilna do Korony i zrobienia z niego prowincjonalnego miasteczka. Trzymał tę kartę przetargową do układów z Litwinami i by to Wilno zwrócił, gdyby otrzymał to, co było konieczne. Chciał współpracy. ■

Rozmawiał Apolinary Klonowski

Fot. archiwum pryw. D.L.

„Razem uczestniczymy w obchodach świąt pod Grunwaldem czy w rocznicach powstania styczniowego” — dzieli się nasz rozmówca

Inicjatywa resortu gospodarki i innowacji. Mienie państwowe otrzyma nowe życie?

Antoni Radczenko

Prezes Litewskiego Stowarzyszenia Regionalnych Centrów Odpadów Žilvinas Šilgalis bardzo popiera pomysł.

Minister gospodarki i innowacji Aušrinė Armonaitė poinformowała, że jesienią do Sejmu trafi projekt ustawy, który zezwoli na wtórne użycie mienia państwowego. Jest to kolejny krok ku gospodarki o obiegu zamkniętym. Projekt ma zostać przygotowany przez resorty ekonomii i finansów. „Część niepotrzebnego majątku państwowego jest sprzedawana na aukcjach, część jest przekazywana innym instytucjom, część jest po prostu palona i likwidowana. Naszym zdaniem to jest niewłaściwe i niezrównoważone podejście” — powiedziała polityk.

JUŻ DZISIAJ SĄ W STANIE ROZPOCZĄĆ WSPÓŁPRACĘ

W przypadku, jeśli Sejm poprze poprawki, to niepotrzebne mienie instytucje państwowe będą mogły przekazać do odpowiednich miejsc. „Instytucje, kiedy zbiorą określoną ilość niepotrzebnego mienia, będą mogły przekazać do powtórnego użytku. W określonych miejscach ludzie będą mogli przyjść, przyrzeć się, zabrać i korzystać w sposób absolutnie legalny” — wytłumaczyła sens projektu Armonaitė.

Partnerem państwa ma być Litewskie Stowarzyszenie Regionalnych Centrów Odpadów. To oni będą musieli stworzyć odpowiednie stacje na przyjęcie niepotrzebnego mienia. Zresztą takie stacje już teraz funkcjonują. W Wilnie pod nazwą „Dėkui”, w innych częściach kraju to Daiktų kiemas, Atiduotuvės, Imk, Padėk, Daiktų platforma, Daiktų pasidalytuvės, Tiko Tiks Mainuka, „Keisk'is” ir

Niepotrzebny majątek państwowy będzie miał szansę na drugie życie, jeśli zostanie zaaprobowany projekt Ministerstwa Ekonomii i Innowacji.

„Niepotrzebne mienie państwowe będzie miało szansę na drugie życie” — powiedziała Aušrinė Armonaitė

„Dalinkimės”. Niestety, z obecnie obowiązującym ustawodawstwem instytucje państwowe nie mogą przekazywać swego mienia do bezpłatnego, powtórnego użytku.

Prezes stowarzyszenia, w rozmowie z „Kurierem Wileńskim”, powiedział, że już dzisiaj są w stanie rozpocząć współpracę z instytucjami państwowymi.

— Jako prezydent stowarzyszenia bardzo dobrze oceniam takie inicjatywy i same poprawki do ustawy — oświadczył Žilvinas Šilgalis.

Z KAŻDYM ROKIEM PROJEKT DAJE CORAZ LEPSZE WYNIKI

Nasz rozmówca zaznaczył, że nowelizację prawa można byłoby wprowadzić znacznie wcześniej.

— Dzielenie się niepotrzebnymi rzeczami przez regionalne centra odpadów odbywa się już od pięciu lat. W niektórych nawet dłużej. Widzimy, że z każdym rokiem projekt daje coraz lepsze wyniki.

Po przyjęciu odpowiednich zmian jeszcze bardziej zwiększy się ilość rzeczy, które będzie można użyć do powtórnego użytku. Gratuluję ministerstwu, że chociażby przed wyborami, to zrobili — powiedział Šilgalis.

Litwa zobowiązała się do 2050 roku przejść na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Jest to również jednym z celów Unii Europejskiej. Gospodarka o obiegu zamkniętym to model produkcji i konsumpcji, który polega na dzieleniu się, pożyczaniu, ponownym użyciu, naprawie, odnawianiu i recyklingu istniejących materiałów i produktów tak długo, jak to możliwe. Dzięki temu rozwiązaniu znacznie wydłuża się życie produktów i zmniejsza ilość odpadów.

PLAN KOMISJI EUROPEJSKIEJ

W marcu 2020 roku Komisja Europejska zaprezentowała nowy plan dotyczący wdrażania w życie gospodarki o obiegu zamkniętym.

16.>>

Po roku Parlament Europejski przyjął odpowiednią rezolucję, w której od krajów członkowskich domaga się „podjęcia dodatkowych środków w celu osiągnięcia gospodarki neutralnej pod względem emisji dwutlenku węgla, zrównoważonej środowiskowo, wolnej od toksyn i o całkowicie zamkniętym obiegu do 2050 roku”. Europosłowie w rezolucji napisali, że Parlament Europejski „popiera pomysł aktualizacji programu na rzecz umiejętności w gospodarce o obiegu zamkniętym oraz wzywa KE do dostosowania tego programu do szczególnych potrzeb rynku pracy, w tym pod kątem wymogów edukacyjnych i szkoleniowych a także nowych miejsc pracy niezbędnych podczas przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym; wzywa KE do dopilnowania, by plan działania dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym był powiązany z wdrażaniem Europejskiego filaru praw socjalnych i strategii na rzecz równouprawnienia płci a także do zapewnienia sprawiedliwej transformacji; podkreśla również kluczową rolę partnerów społecznych w odniesieniu do aspektów związanych z pracą i aspektów społecznych przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym”.

Rezolucja była skierowana nie tylko do państw członkowskich, ale również partnerów gospodarczych Unii Europejskiej. „Zachęca komisję do nawiązania otwartego i przejrzystego dialogu i współpracy z partnerami handlowymi UE, aby aktywniej wspierać realizację celów gospodarki o obiegu zamkniętym; wzywa Komisję i państwa członkowskie do dalszych wysiłków na forach międzynarodowych (UNCTAD, WTO, G20, G7) w trosce o realizację unijnego programu dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym oraz o zapewnienie, wraz z partnerami międzynarodowymi, równych warunków działania w skali światowej poprzez ewentualne rozważenie koncepcji paszportów cyfrowych w celu zwiększenia dostępności danych dotyczących składu produktu, śladu węglowego i zdolności do recyklingu, aby umożliwić doskonalszy obieg zamknięty,

Jeśli Sejm poprze poprawki, to niepotrzebne mienie instytucje państwowe będą mogły przekazać do odpowiednich miejsc

promować rozszerzoną odpowiedzialność producenta oraz zrównoważone wybory konsumenckie; w związku z tym, sugeruje również, by komisja nawiązała współpracę z odpowiednimi organizacjami wielostronnymi w celu osiągnięcia porozumienia co do łatwo zrozumiałego dla konsumentów międzynarodowego oznakowania wskazującego, że dany produkt podlega recyklingowi” — czytamy w dokumencie. ■

Fot. Žygimantas Gedvila, ELTA

MRF MEDIJU RĒMIMO FONDAS

Litwa zobowiązała się do 2050 roku przejść na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Jest to również jednym z celów Unii Europejskiej. Gospodarka o obiegu zamkniętym to model produkcji i konsumpcji, który polega na dzieleniu się, pożyczaniu, ponownym użyciu, naprawie, odnawianiu i recyklingu istniejących materiałów i produktów tak długo, jak to możliwe.

Litewskie Stowarzyszenie Regionalnych Centrów Odpadów będzie musiało stworzyć odpowiednie stacje na przyjęcie niepotrzebnego mienia. Zresztą takie stacje już teraz funkcjonują. W Wilnie — pod nazwą „Dėkui”

Miejski Ratusz doczeka się remontu, od ostatniego minęło już ćwierć wieku

Justyna Giedrojć

Ostatnia renowacja odbyła się w 1999 r. Od tego czasu generalnego remontu nie przeprowadzano.

— Wizualnie elewacja Ratusza prezentuje się w miarę dobrze. W ub. roku przed szczytem NATO gmach został podreperowany i podmalowany, ale od dawna wymaga gruntownego remontu. W ramach prac zostanie odnowiona fasada, pomieszczenia piwniczne, okna, drzwi, posadzka, marmurowe schody, kolumny. Prace remontowe będą prowadzone zarówno wewnątrz jak i na zewnątrz budynku — komentuje „Kurierowi Wileńskiemu” Perlis Vaisieta, kierownik placówki.

Zakres prac rozszerzono o wymianę systemów inżynierskich. Obecnie rynny mają zbyt małą średnicę, system odprowadzania wody deszczowej jest niedostatecznie uszczelniony, dlatego tynk elewacji często bywa wilgotny. Wilgoć niekorzystnie wpływa na stan konstrukcji oraz detali architektonicznych.

PRACE REMONTOWE RUSZĄ W PRZYSZŁYM ROKU

Zapowiadając renowację Ratusza, stołeczny mer zaznaczył, że jest to nie tylko reprezentacyjna budowla na mapie miasta, ale też ważny obiekt naszego dziedzictwa historycznego i kulturowego.

„Odbywają się tu oficjalne uroczystości państwowe, koncerty, wystawy, konferencje, wycieczki, zawierane są śluby cywilne. Już mamy pozwolenie na przeprowadzenie prac remontowych, niedługo zostanie ogłoszony konkurs na wyłonienie wykonawcy projektu. Szacujemy, że renowacja ruszy wiosną lub latem przyszłego roku. Ratusz to budowla zabytkowa, zachowane tutaj freski pochodzą z końca XVIII w. Dlatego prace konserwatorsko-restauracyjne będą prowadzone zgodnie ze wszystkimi obowiązującymi przepisami. Chcemy zachować ten wyjątkowy obiekt dla przyszłych pokoleń” — podkreślił Valdas Benkunskas.

19.>>

W 2025 r. ruszy remont klasycystycznej budowli Fot. Jonas Balčiūnas, ELTA

18.>>

Kompleksowy remont będzie przeprowadzany etapowo. W czasie trwania prac wewnątrz budynku, Ratusz prawdopodobnie wstrzyma swą działalność.

PIERWOTNIE BYŁ TO BUDYNEK GOTYCKI

Pierwsza źródłowa wzmianka o Ratuszu, który pierwotnie był siedzibą władz miejskich, pochodzi z 1432 r. Dwukondygnacyjny budynek w stylu dojrzałego klasycyzmu stoi pośrodku placu Ratuszowego przy ul. Didžioji 31 (dawniej ul. Wielka). Ratusz założono w XIV w. na mocy przywileju, który wydał wielki książę litewski i król polski Władysław Jagiełło. W piwnicy znajdują się pomieszczenia datowane na czasy Jagiełły lub okres jeszcze wcześniejszy. Pierwotnie był to budynek gotycki. Do zespołu ratuszowego należały siedziby straży i wójtów, więzienie oraz dzierżawione sklepiki, obok zaś stały szubienica i pręgierz — słup służący do wymierzania kar.

PRZEBUDOWANO WEDŁUG PROJEKTU GUCEWICZA

Po pożarze w połowie XVIII w. budynek zrekonstruował Jan Krzysztof Glaubitz.

— Odbudowano wtedy ośmioboczną wieżę z zegarem, dzwonami i wiatrowskazem w kształcie Pogoni. Po pewnym czasie wieża runęła. W końcu XVIII w. Ratusz przebudowano w stylu klasycystycznym według projektu Wawrzyńca Gucewicza. Istniał też plan budowy wieży z posągami króla Stanisław Augusta, który jednak nie został zrealizowany. W tym samym okresie, także według projektu Gucewicza, przebudowana została także Katedra wileńska, także w stylu klasycystycznym. W nowym Ratuszu urządzono pomieszczenia dla straży, wójta i gildii kupieckiej, ulokowały się tam również: skarbiec miejski, skarbiec kupiecki, więzienie i dziewięć sklepów — opowiada historyk Paweł Giedroyc. Najpiękniejszą częścią budowli jest potężny portyk z sześcioma kolumnami doryckimi i trójkątnym frontonem.

Pierwsza źródłowa wzmianka o Ratuszu, który pierwotnie był siedzibą władz miejskich pochodzi z 1432 r. Fot. vilniausrotuse.lt

W Ratuszu odbywają się tu oficjalne uroczystości państwowe, koncerty, wystawy, konferencje, wycieczki, zawierane są śluby cywilne Fot. Dainius Labutis, ELTA

PREMIERA OPERY „HALKA”

Sala Wielka w Ratuszu słynęła z dobrej akustyki. W czasach carskich organizowano w niej koncerty.

— W 1810 cały budynek oddano na potrzeby teatru, najpierw polskiego, potem rosyjskiego. W 1848 r. w Ratuszu odbyła się premiera Halki Stanisława Moniuszki, który sam dyrygował orkiestrą — kontynuuje historyk.

Budynek odrestaurowano w latach 1936-1939 według projektu Stanisława Narębskiego. W 1941 r. urządzono w nim muzeum sztuki.

DOSTOJNI GOŚCIE

W 2001 r. Ratusz ponownie znalazł się w gestii miasta. Z portyku Ratusza mieszkańców Wilna witali dostojni goście — w 2002 r. prezydent USA George W. Bush i królowa brytyjska Elżbieta (2006). Tego lata w Ratuszu otwarto kawiarnię Krisroforas, a od października czynna tu będzie nowa restauracja z kuchnią europejską o tej samej nazwie.

Fronton Ratusza zdobi herb miejski Wilna — św. Krzysztof niosący Dzieciątka Jezus. ■

Sierpniowe ceny sklepowe na celowniku monitoringu Pricer.lt

Kończy się lato, minęły wakacje, rozpoczął się rok szkolny. A co z cenami żywności? Lecą swoją trajektorią i czekają na zachowanie kupujących. Spieszysz się z zakupami — wzniesiemy się do góry, będziesz oszczędzać — zniżymy lot.

Aleksander Borowik

Według analityków rynku spożywczego jest wystarczająca baza surowcowa produktów spożywczych, żeby jesienią nie było negatywnych wahań cenowych. Ale o wszystkim będzie decydowało zachowanie kupujących.

A co wynika z zawartości koszyków czy wózków kupujących, które są okresowo monitorowane przez portal Pricer.lt?

— Z analizy cen średniego koszyka najtańszych produktów spożywczych, zarejestrowanych przez nas w sierpniu bieżącego roku, wynika, że w porównaniu do lipca, średni koszyk najtańszych artykułów spożywczych w sklepach był o 0,87 euro (+1,4 proc.) droższy. Był też o 6,7 euro (-9,5 proc.) tańszy niż w sierpniu ubiegłego roku — mówi dla „Kuriera Wileńskiego” Arūnas Vizickas, kierownik spółki śledzącej ceny produktów spożywczych.

ANALIZA CEN „ŚREDNIEGO” KOSZYCZKA

— Jak wynika z analizy cen koszyczka w kategorii popularnych i znanych produktów, w sierpniu, w porównaniu do lipca, ceny spadły o 1,06 euro, czyli o 1,8 proc. Ale w porównaniu z sierpniem 2021 r. koszyczek towarów popularnych i znanych marek w minionym miesiącu zdrożał o 17,67 euro, czyli o 42,7 proc. — podaje dane Arūnas Vizickas.

33 PRODUKTY STANIAŁY O 10 PROC.

Oto ranking cen najtańszego koszyka spożywczego wg portalu Pricer.lt.

Spośród cen 52 monitorowanych produktów spożywczych, 17

Arūnas Vizickas Fot. arch. wł.

produktów zdrożało, 33 produkty staniały, a ceny 3 produktów nie uległy zmianie. Sześć z 52 obserwowanych towarów zdrożało o 10 proc. i więcej. Najdroższe były banany, a najtańsze: ryż, kawa mielona Jacobs Kronung, czarna czekolada Karūna, masło śmietankowe Dvaro. 33 produkty były znacznie

Ceny w sklepach w sierpniu

Maxima.....	+0,63 euro
Barbora.....	-1,62 euro
Lidl.....	-1,73 euro
Rimi.....	+3,44 euro
e-Rimi.....	+2,56 euro
Norfa.....	+5,24 euro
IKI.....	+0,10 euro
Last Mile (internetowy sklep IKI).....	-1,68 euro

Różnica cenowa między najtańszym koszykiem Maximy i najdroższym — Last Mile — wynosi 19,17 euro, czyli 34,7 proc.

tańsze (o ponad 10 proc.): najtańsza herbata czarna sypana, najtańsza polędwica wędzona na gorąco, olej słonecznikowy, najtańszy jogurt, najtańsza wódka, cukier Panevėžio Plus, najtańsza kawa palona mielona, makaron Pasaka, najtańszy ser fermentowany, najtańsza śmietana 30 proc., mielona wieprzowina. ■

W porównaniu z sierpniem 2021 r. koszyczek towarów popularnych i znanych marek w minionym miesiącu zdrożał o 17,67 euro Fot. Martynas Ambrazas, ELTA

Absurdy wojny Rosji z Ukrainą: Bez flirtów, ale z esejami!

Rosyjskie MSW apeluje do żołnierzy, aby nie korzystali z internetowych serwisów randkowych: „Wróg używa tego do zbierania informacji!”. Tymczasem nauczyciele esejami będą uczyć dzieci poświęcenia się dla Putina.

Resort spraw wewnętrznych Rosji zaapelował do mieszkańców regionów graniczących z północno-wschodnią Ukrainą, aby w związku z ofensywą armii ukraińskiej nie korzystali z serwisów randkowych.

I BEZ KAMER!

„Korzystanie z internetowych serwisów randkowych jest stanowczo odradzane. Wróg używa ich aktywnie do zbierania informacji” — takie ostrzeżenia skierowane do mieszkańców obwodów briańskiego, kurskiego i bielgorodzkiego zawierały również zalecenia dotyczące niekorzystania z kamer bezpieczeństwa. „Wróg identyfikuje zakresy adresów IP na naszych terytoriach, zdalnie uzyskuje dostęp do niezabezpieczonych kamer, monitoruje wszystko, od prywatnych podwórek po strategiczne drogi i autostrady. Jeśli nie jest to konieczne, lepiej nie używać kamer przemysłowych” — napisano w „tajnym” dokumencie.

Ministerstwo zaleciło również personelowi wojskowemu, aby unikał korzystania z telefonów zawierających poufne dane osobowe i usunął dane kontaktowe żołnierzy schwytanych przez siły ukraińskie. „Ważne jest monitorowanie i moderowanie czatów oraz szybkie usuwanie kont osób przechwyconych przez wroga lub tych, których telefony zostały naruszone!” — grzmiało ministerstwo.

NAUCZYCIELE BĘDĄ UCZYĆ POŚWIĘCENIA DLA PUTINA

Uczniowie, zamiast uczyć się tradycyjnych przedmiotów, będą uczeni „obywatelskich i patriotycznych” uczuć oraz „wartości duchowych i moralnych”. Takie wytyczne zostały przygotowane przez

Już na początku wojny ukraińskie władze obiecały, że za rosyjski złom nie będą pobierane podatki... **Fot. EPA-ELTA**

„Instytut Strategii Rozwoju Edukacji”. Zalecenia dla nauczycieli są następujące: przede wszystkim powinni tworzyć podstawy rozwoju osobowości młodych Rosjan, a następnie zajmować się ich edukacją zgodnie z programem szkolnym. W związku z tym praca powinna być zorganizowana tak, aby dzieci od najmłodszych lat odczuwały „dumą z wielkości swojego kraju” i „bohaterskich kart jego historii”.

„GDZIE ZACZYNA SIĘ OJCZYNA?” I PARTYJNY ETAT DORADCY

Zmiany w procesie edukacyjnym zostaną również wprowadzone dla starszych dzieci. Od początku nowego roku szkolnego uczniowie będą proszeni o napisanie esejów m.in. na tematy: „Jestem dumny ze swojego kraju”, „Gdzie zaczyna się Ojczyzna?”, „Co to znaczy być patriotą?”. Obecnie taka praca edukacyjna prowadzona jest na „Pogadankach o ważnych sprawach” — zajęciach pozalekcyjnych, które pojawiły się w szkołach po wybuchu wojny w Ukrainie. Uczniowie dowia-

dują się m.in. o przyczynach inwazji 24 lutego 2022 r. i tłumaczą, że miłość do ojczyzny przejawia się „w odwadze i determinacji, by bronić jej z bronią w ręku”.

Wszystkie szkoły wprowadziły też rzeczniczka, doradcę edukacyjnego dyrektora. Do jego zadań należy angażowanie uczniów w projekty dziecięcych i młodzieżowych stowarzyszeń patriotycznych. ■

Aleksander Borowik
na podst. inf. agencyjnych

Wydatki na „edukację”

W 2023 r. wydatki z budżetu federalnego na „edukację patriotyzmu obywateli” w ramach krajowego projektu „Edukacja” zostały zwiększone sześciokrotnie — do 39,7 mld rubli. W tym roku na te cele przeznaczono ponad 45,8 mld rubli. Edukacja patriotyzmu będzie kosztować pięć razy więcej niż projekt „Sukces każdego dziecka” (8,5 mld rubli) i 15 razy więcej niż projekt „Podwyżki socjalne dla każdego” (3,7 mld rubli).

To, do czego nie da się stworzyć substytutu: cmentarz żydowski w warszawskim Bródnie

Leszek Wątróbski

1 września, w samo południe, przy pomniku żołnierzy i oficerów Wojska Polskiego poległych w obronie Warszawy w 1939 r., który znajduje się na cmentarzu żydowskim przy ulicy Okopowej, odbyła się rocznicowa uroczystość państwowa. Uroczystościom towarzyszyła wojskowa asysta honorowa. Uczczono w ten sposób pamięć o żydowskich żołnierzach poległych w walce. Podobne uroczystości odbyły się także na wielu żydowskich cmentarzach w Polsce. A jednym z takich cmentarzy, jeszcze ciągle w odbudowie, jest cmentarz żydowski na warszawskim Bródnie.

ZWYCZAJE POGRZEBOWE

W życiu tradycyjnej wspólnoty żydowskiej niezbędne są: łaźnia rytualna, synagoga i cmentarz. Łaźnia może być zastąpiona przez rzekę, synagogę można zaimprovizować w dowolnym pomieszczeniu, ale nie można stworzyć substytutu cmentarza. Żydowski pogrzeb powinien odbyć się w dniu śmierci, dlatego zezwolenie na założenie cmentarza było ważnym instrumentem w kształtowaniu osadnictwa żydowskiego.

Dziś jednak pozwala się na minimalne opóźnienie pochówku konieczne ze względu na formalności i potrzeby żałobników. Najważniejsze elementy pogrzebu to odprowadzenie zmarłego do grobu przez najbliższych, a następnie włożenie skromnej drewnianej trumny z ciałem zmarłego do wykopanego najlepiej tego samego dnia grobu. W trumnie nie umieszcza się żadnych przedmiotów, natomiast w miarę możliwości wsypuje się do niej garść ziemi z Izraela. Komora grobu jest pozioma i najczęściej orientowana stopami zmarłego w symbolicznym kierunku na Jerozolimę. Ważnym zwyczajem mającym na celu pożegnanie zmarłego i pogodzenie się z jego śmiercią

■ Cmentarz żydowski na warszawskim Bródnie. Brama wejściowa

jest symboliczne zasypanie trumny ziemią przez najbliższych, którzy przekazują łopatkę kolejnej osobie poprzez wbicie jej w ziemię. Odmawiane są również modlitwy, takie jak: El male rachamim i Kadisz, do czego potrzebny jest minian, czyli 10 dorosłych Żydów. Kadisz powinien być odmówiony przez męskiego potomka lub najbliższego członka rodziny. Zwyczaj ceremonii pogrzebowej jest prowadzona przez rabina, natomiast rodzina i najbliżsi mogą wygłosić mowy pochwalne i pożegnalne.

■ Historia Żydów praskich na bramie wejściowej

WAŻNY OŚRODEK ŻYDOWSKI

Żydzi na warszawskiej Pradze, pomimo licznych zakazów, podejmowali częste próby osiedlenia się w mieście. Zamieszkiwali najczęściej w prywatnych jurydykach, gdzie prawo miejskie nie obowiązywało, a ich właściciele czerpali korzyści z żydowskiej obecności. Inni przyjeżdżali spoza miasta, wykupując dzienne zezwolenia na wjazd (tzw. opłata biletowa). W II połowie XVIII w. nastąpił wzrost liczebności ludności żydowskiej na terenie dzisiejszej Pragi – z 70 osób w roku 1765 do 442 w roku 1781 i 893 w 1792 r. Ich skupiska znajdowały się w rejonie ul. Targowej, okolicach ratusza skaryszewskiego oraz na Golędzinowie. Z czasem Praga stała się ważnym żydowskim ośrodkiem drukarskim i księgarskim. Wraz z rosnącą liczbą ludności żydowskiej mieszkańców Pragi nasilił się problem pochówków, które zaczęto przeprowadzać nieformalnie. Znany imiona trzech osób pochowanych na cmentarzu żydowskim na Bródnie jeszcze przed jego otwarciem: Ruda, córka Cwiego (1743), Menachem Mendel ha-Kochen (1757) i Mordechaj, syn Awrahama (1760).

22.>>

HISTORIA CMEN TARZA

Pierwszy żydowski cmentarz w Warszawie powstał w XV w. (przed rokiem 1429) poza murami miasta „na drodze wiodącej do Czerska” —po śladzie której dzisiaj biegnie Krakowskie Przedmieście. Ulokowany został prawdopodobnie pomiędzy ulicami Bednarską a Karową, bliżej tej drugiej. Jednakże już na przełomie wieków XV i XVI został zniszczony, a ludność wypędzona. Niewiele później, w roku 1527, miasto wraz z okolicą otrzymało przywilej privilegium de non tolerandis Judaeis (łac. przywilej nieakceptowania Żydów) nadawany niektórym miastom królewskim, zakazujący Żydom zamieszkania w takim mieście i posiadania w nim nieruchomości oraz zabraniający im wstępu do miasta i lokowania przez nich cmentarzy. Zmuszało to do chowania zmarłych na odległych cmentarzach w Sochaczewie, Węgrowie, Grodzisku i Nowym Dworze Mazowieckim.

Historia cmentarza bródnowskiego sięga roku 1780, kiedy to król Stanisław August Poniatowski przeznaczył na cmentarz swoją parcelę na Targówku (za roczny czynsz 400 zł). Decyzję tę można powiązać z silną pozycją, jaką wyrobił sobie na dworze królewskim kupiec liwerant i serwitor Szmul Jakubowicz lub Józef Samuel Sonnenberg, zwany Zbytkowerem, będący faktycznym przedstawicielem ludności żydowskiej. O założenie cmentarza w Warszawie zabiegał również znany kupiec, serwitor królewski i społecznik Hersz Cenceminer, założyciel Nowej Jerozolimy, osady żydowskiej założonej na przełomie 1774 i 1775 w okolicy dzisiejszego placu Artura Zawiszy, skąd zaczynają się dzisiejsze Aleje Jerozolimskie, a zniszczonej staraniem patrycjatu warszawskiego w styczniu 1776 r.

W akcie założycielskim Bractwa Cmentarnego na Pradze, z roku 1780, czytamy m.in.: „Z Boga pomocą. My niżej podpisani, odbyliśmy wspólne posiedzenie, zgodziliśmy

się jednomyślnie i związaliśmy się nierozzerwalnym węzłem, iżbyśmy stanowili Bractwo święte celem okazywania prawdziwej usługi (umarłym), w razie nieszczęśliwego wypadku, (który) oby się nie zdarzył. Jeżeli jednak zdarzy się wypadek śmierci, my Bractwo święte na Pradze mamy się zajmować spełnianiem dobrego uczynku, potrzebami umarłego, odnoszącymi się do jego ciała: omywaniem i pochowaniem według zwyczaju zaprowadzonego w Izraelu. Taki obowiązek przyjęliśmy na siebie. Pełnomocnictwo zostało nam udzielone przez możnego i głośnego pana Samuela syna Awigdora”.

ZWIEDZANIE JEST PŁATNE

Pochowano tam m.in. poległych żołnierzy pułku Józefa Berek Joselewicza (polskiego kupca pocho-

dzenia żydowskiego, pułkownika Wojska Polskiego, oficera Legionów Polskich we Włoszech) oraz powstańców z 1831 r. Płk J. B. Joselewicz podczas insurekcji kościuszkowskiej w 1794 r. był organizatorem Pułku Lekkokonnego Starozakonnego (żydowskiego), o czym oficjalnie poinformował T. Kościuszko (17 września 1794). Berek Joselewicz wraz z innym Żydem, Józefem Aronowiczem, stworzyli patriotyczną odezwę w języku jidysz wzywającą do walki.

Na cmentarzu żydowskim na Bródnie znajduje się aktualnie ponad 40 tys. kamieni nagrobkowych z napisami. Nekropolia bródnowska została wpisana do rejestru zabytków 5 września 2009 r. Jest ona dostępna aktualnie do zwiedzania, wstęp na jej teren jest płatny. ■

Fot. autor

■ Uporządkowane macewy

■ Aktualnie na cmentarzu znajduje się ponad 40 tys. kamieni nagrobkowych

Składam najserdeczniejsze życzenia wszystkim tym, którzy pożegnali pierwszy etap dzieciństwa — przedszkole i rozpoczęli drugi — edukację w szkole. Tym, którzy już po raz drugi zasiedli w szkolnych ławkach, trzecioklasistów i czwartoklasistów, uczniów klas piątych i szóstych, nauczycieli i wszystkich moich Czytelników: życzę wspaniałych wyników w nauce, dobrych ocen i satysfakcji z chodzenia do szkoły! POWODZENIA!

O prawach dziecka

Niech się wreszcie każdy dowie
I rozpowie w świecie całym,
Że dziecko to także człowiek,
Tyle że jest mały.
Dlatego ludzie uczeni,
Którym za to należą się brawa,
Chcąc wielu dzieci los odmienić,
Stworzyli dla was mądre prawa.
Więc je na co dzień i od święta
próbujcie dobrze zapamiętać:
— Nikt mnie siłą nie ma prawa zmuszać
do niczego,
A szczególnie do zrobienia czegoś
niedobrego.
— Mogę uczyć się wszystkiego, co
mnie zaciekawi
I mam prawo sam wybierać, z
kim się będę bawić.

— Nikt nie może mnie poniżyć, krzywdzić,
bić, wyzywać
I każdego mogę zawsze na ratunek wzywać.
— Jeśli mama albo tata już nie
mieszka z nami,
Nikt nie może mi zabronić spotkać
ich czasami.
— Nikt nie może moich listów czytać
bez pytania,
Mam też prawo do tajemnic i wła-
snego zdania.
— Mogę żądać, żeby każdy uznał moje prawa,
A gdy różnię się od innych, to jest moja sprawa.
Tak się w wiersze poukładały Prawa dla dzieci
na całym świecie
Byście w potrzebie z nich korzystały najlepiej,
jak umiecie.

Marcin Brykczyński

ALE DOWCIP!

Na lekcji przyrody na-
uczycielka pyta:
— Co wiecie o
jaskółkach?
— To bardzo mądre
ptaki. Odlatują, gdy
tylko rozpoczyna się
rok szkolny! — dum-
nie odpowiada jeden
z uczniów.

Oj, przyda się **szczęście**, przyda, szczególnie na klasówkach, sprawdzianach, przy odpowiedziach, pracach kontrolnych i różnego rodzaju innych mini egzaminach. Jedni noszą słońca na szczęście, inni — **koniczynkę**...

Dlaczego czterolistna koniczyna jest symbolem szczęścia?

Ponieważ jest bardzo rzadka. Koniczyna zawsze uważana była za pożyteczną roślinę. W średniowieczu trójlistną koniczyną odczyniano uroki, wierząc, że jest ona symbolem Trójcy Świętej.

Skoro **trójlistna koniczyna** jest dobra, to co dopiero czterolistna...

Im więcej – tym lepiej!

Europa może się poszczycić niezwykle bogactwem językowym – posiada bowiem 23 języki urzędowe, a na jej terytorium istnieje ponad 60 lokalnych wspólnot posługujących się językami regionalnymi lub językami mniejszości.

Oto kilka najważniejszych powodów, dlaczego warto podtrzymywać międzynarodowe tradycje językowe? Dlaczego warto je zgłębiać i poznawać:

- uczenie się języków innych narodowości, pozwala na wzajemne zrozumienie oraz pokonanie różnic kulturowych;

- Europa jest zasobna w języki, a to ogrom-

ne bogactwo międzynarodowe, które należy uznać, chronić i zgłębiać;

- nigdy wcześniej nie istniało tak wiele możliwości pracy, podróży czy nauki w innych krajach, a znajomość języków obcych umożliwia korzystanie z tych dogodności;

- na naukę języków obcych, nigdy nie jest za późno, wybór odpowiedniej metody nauczania pozwala zaoszczędzić czas i pieniądze, a obserwacja własnych postępów z nauki jest motywacją do dalszej edukacji.

Zatem wszyscy uczmy się języków obcych, nie zwlekajmy, zacznijmy już dziś.

Warto przeczytać Tajemnica kempingu

Lasse, Maja i Miranda, korzystając z ostatnich dni wakacji, rozbijają namiot na kempingu nad jeziorem. Panuje tu przyjemna, leniwa atmosfera. Wkrótce jednak spokój zostaje zburzony serią drobnych kradzieży i coraz bardziej tajemniczym zachowaniem pozostałych mieszkańców kempingu.

Gdy w końcu znika cały połów raków, **Lasse i Maja** rozumieją, że dla nich wakacje się skończyły. Ich biuro detektywistyczne znów musi zacząć działać!

Książki z serii „**Biuro Detektywistyczne Lassego i Mai**” świetnie nadają się dla tych, którzy właśnie zaczynają samodzielnie czytać. Duża czcionka, wiele charakterystycznych czarnobiałych ilustracji oraz trzymająca w napięciu akcja sprawiają, że nawet najbardziej oporni młodzi czytelnicy czytają je z wypiekami na twarzach.

Mini zabawa NARYSUJ ŚWINKĘ

Weźcie czystą kartkę i narysujcie na niej świnkę. Powiniście to zrobić szybko i bez zastanawiania się. Kiedy świnka będzie już gotowa, to proszę zobaczyć, czego można dowiedzieć się z Waszego rysunku.

Jeśli świnka jest:

na górze kartki – jesteście osobą pozytywnie nastawioną do świata i optymistyczną;

na środku kartki – trzeźwo patrzycie na świat i absolutnie nic Was nie dziwi;

na dole kartki – jesteście smutasem...

zwrócona głową w lewo – jesteście bardzo przyjaźni;

zwrócona głową w prawo – jesteście wszędobylscy i gadatliwi;

zwrócona głową na wprost (patrzy na Was) – lubicie kręcić i miotać, nie boicie się dyskusji;

ma wiele szczegółów – lubicie trudne zagadki, dobrze sobie radzicie z matematyką;

ma niewiele szczegółów – jesteście uczuciowi i naiwni, nie przywiązujecie uwagi do drobiazgów, lubicie ryzyko];

ma widoczne mniej niż 4 nogi – w nowym towarzystwie czujecie się niepewnie;

ma widoczne 4 nogi – jesteście spokojni, uparci i rzadko zmieniacie zdanie;

ma widoczne więcej niż 4 nogi – oj, chyba coś źle z Waszą głową!

ma wielkie uszy – jesteście dobrym słuchaczem;

ma małe uszy – myślicie tylko o sobie;

ma długi i dość prosty nosek – zawsze trzy razy się zastanowicie, zanim powiecie komuś coś przykrego;

ma bardzo zakręcony ogonek – przez swój niewyparzony język często miewacie kłopoty;

wyraźnie się uśmiecha – zależy Wam na opinii innych;

jest zła lub zawiedziona – nie macie dziś zbyt dobrego humoru, prawda?

ma ogromny ryjek – lubicie plotkować;

ma niewielki, zgrabny ryjek – ciągle szukacie przyjaciół;

Ciasto z jabłkami, budyniem i kokosem

Wiesława Lewandowska
autorka bloga kulinarnego
„Dom pełen mięty”

Ciasto kruche z jabłkami pokrojonymi na ósemki, przykryte budyniem i kokosową posypką smakuje wspaniale.

Idealne na spotkania z przyjaciółmi czy święta, ale też do niedzielnej kawki. Ciasto bardzo proste, uda się zawsze.

Składniki:

- 2 szklanki mąki pszennej
- 2 jajka
- 125 g masła
- 1/2 szklanki cukru
- 2 łyżeczki proszku do pieczenia

Budyń:

- 3 budynie waniliowe 40 g
- 1 litr mleka
- 1 czubata łyżka cukru
- 4-5 jabłek

Polewa kokosowa:

- 2 jajka
- 1/2 szklanki cukru pudru
- 200 g wiórek kokosowych
- 1/2 kostki masła

Wykonanie:

Mąkę przesiać, dodać cukier, proszek do pieczenia i wymieszać, a następnie posiekać z masłem, dodać jajka i zagnieść dłońmi kruche ciasto. Ciasto rozłożyć na wysmarowaną tłuszczem fo-

■ Fot. autorka

remkę 25x35 cm. Jabłka obrać, pokroić na ósemki, wydrążyć nasiona i rozłożyć na cieście. Budyń rozrobić w szklance mleka, resztę mleka z cukrem zagotować, wlać budyń, zagotować i od razu wylać na ciasto z jabłkami. Dwa białka ubić na sztywno, dodać cukier, ubić i dodać żółtka.

Masło rozpuścić i dodać razem z wiórkami kokosowymi do jajek. Ciasto poleć polewą kokosową po wierzchu, tak, aby całe było przykryte. Piekarnik nagrzać góra-dół do temperatury 175-180 st. i piec ciasto 50-55 minut. Zamiast wiórek kokosowych można dodać płatki migdałowe. ■

Bakłażan na ciepło, prosto z patelni

To pyszne, zdrowe i sycące danie kolacyjne lub lekka przekąska. Właściwie to taka sałatka na ciepło, do tego tylko kromka chleba lub grzanka i można się najeść. Dziś najprostsza wersja, z małą ilością składników, ale mnie taka najbardziej smakuje. Często dodają też cukinię oraz ser mozzarellę lub fetę.

Składniki:

- 5 plasterków bakłażana
- 1 duży pomidor
- 2 gałązki świeżej bazylii
- starty parmezan
- sól
- pieprz
- 1 łyżeczka oliwy z oliwek

Wykonanie:

Plastry bakłażana posypać solą i zostawić na 10 minut, wtedy sól wyciągnie gorzki smak. Pomidora

■ Fot. autorka

umyć i pokroić na grube plastry. Patelnię rozgrzać, dodać oliwę. Krążki bakłażana osuszyć ręcznikiem papierowym i układać jedną warstwą na patelni, dodać jedną gałązkę bazylii i łyżkę wody, przykryć i chwilę dusić. Następnie odkryć patelnię, każdy plaster przewrócić na drugą stronę, położyć plaster pomidora. Jeśli nie ma płynu na dnie można dodać odrobinę wody, posypać pieprzem, lekko solą, parmezanem, przykryć na chwilę, jak ser zacznie się topić, wyjąć bakłażana razem z pomidorem na talerz, posypać po wierzchu posiekaną bazylią i podawać z chlebem, bułką lub z grzanką. ■

Naukę czas zacząć: uroczysty apel w Wileńskiej Szkole Początkowej na Antokolu

Justyna Giedrońc

W gmachu przy ul. Šilo 15 uczą się uczniowie klas 1-4 oraz klas wychowania wczesnoszkolnego, tzw. zerówki. Pogratulować dzieciom rozpoczęcia roku szkolnego oraz życzyć sukcesów do szkoły przyszli ks. prałat Wojcieck Górliski, proboszcz parafii pw. św. Piotra i Pawła w Wilnie oraz Tadeusz Andrzejewski, radny Samorządu Rejonu Wileńskiego, członek ZPL.

Do szkoły uczęszcza obecnie 166 uczniów klas polskich i rosyjskich.

— W polskim pionie uczy się 60 dzieci. Cieszymy się, że polski pion nabiera siły. W tym roku szkolnym do zerówki z polskim językiem nauczania przyjęliśmy 14 dzieci, podczas gdy maksymalnie klasa wychowania wczesnoszkolnego może liczyć 15. W polskim pionie mamy 11 pierwszoklasistów. W rosyjskim pionie jest zawsze więcej dzieci — 24 uczniów w klasie pierwszej i 15 w zerówce. Mamy zatrudnionych 19 nauczycieli, ogółem szkoła liczy 45 pracowników — opowiada w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Aneta Gracjana Łapcun, dyrektorka placówki.

DOBRY ZESPÓŁ NAUCZYCIELI

Nauczycieli w szkole nie brakuje.

— Trudniej trochę jest z lituanistami. Tak się złożyło, że udało się nam pozyskać finansowanie na kółko z języka litewskiego, ale wciąż poszukujemy lituanisty. Takie dodatkowe zajęcia są aktualne dla wszystkich uczniów, ale przede wszystkim dla dzieci przybyłych do nas z Ukrainy i Białorusi, którzy wcale nie znają tego języka — wyjaśnia rozmówczyni.

Szkole udało się zapewnić pomocników dla wszystkich uczniów z potrzebami specjalnymi.

— W tym roku startuje nauczanie łączone. Dla nas to nie jest nowością, bo taki system nauczania praktykowaliśmy wcześniej. Nie będzie już pomocnika nauczyciela, ale pojawi się stanowisko pomocnika ucznia. Są uczniowie, którzy potrzebują po-

W gmachu przy ul. Šilo 15 uczą się uczniowie klas 1-4 oraz klas wychowania wczesnoszkolnego Fot. Wileńska Szkoła Początkowa na Antokolu

mocy przez cały czas przebywania w szkole, są też tacy, którzy potrzebują pomocy tylko na określonych lekcjach. W szkole uczy się 16 uczniów z potrzebami specjalnymi — mówi dyrektorka Wileńskiej Szkoły Początkowej na Antokolu.

ZAJĘCIA POZALEKCYJNE

Placówka oferuje szeroki wybór zajęć pozalekcyjnych, których celem jest rozwijanie pasji i zainteresowań uczniów.

— Mamy kółko języka angielskiego, logicznego myślenia, tańca współczesnego „Zumba”, organizujemy zajęcia z robototechniki. Zarówno w pionie polskim, jak i w rosyjskim aktywnie działa teatrzyk szkolny. Są też kółka sportowe — koszykówka, piłka nożna, treningi karate. Bardzo się cieszymy, że w tym roku szkolnym powstanie u nas filia Polskiego Zespołu Pieśni i Tańca „Wileńszczyzna”. Naszych uczniów tańca będzie uczyć Leonarda Klukowska, kierownik grupy tanecznej zespołu — opowiada Aneta Gracjana Łapcun.

SZKOŁA CIĄGLE SIĘ UDOSKONALA

— Właśnie wygraliśmy konkurs na dodatkowe pomieszczenie w postaci

kopuły. Kopuła zostanie zamontowana w pobliżu budynku szkolnego. Takie nietypowe pomieszczenie można dostosować do różnych zajęć edukacyjnych. Zakup dodatkowej klasy sfinansował Samorząd Miasta Wilna — dodaje dyrektorka.

W 2025 r. szkoła będzie obchodzić jubileusz 5-lecia. Uroczystości jubileuszowe odbędą się w kwietniu.

— Już intensywnie zaczynamy szykować się do obchodów. Szkoła powoli nabiera tempa. Pierwsze lata działalności były zdecydowanie trudniejsze — niedługo po otwarciu placówki ogłoszono pandemię koronawirusa, później dała się we znaki sytuacja geopolityczna. Wytarliśmy, nabieramy sił do dalszych wyzwań. Szkoła pracuje według metody ciągłego doskonalenia, przybywa nam dobrych specjalistów, mamy stabilną kadrę pedagogiczną, zgrany zespół. Piękną tradycją szkolną są rodzinne turnieje szachowe, koncerty z okazji święta rodziny i wiele innych imprez — wylicza Aneta Gracjana Łapcun.

Szkoła uczestniczy w różnych projektach, akcjach i konkursach, ma wiele wizji na przyszłość. ■

„Nowe Pokolenie” z Polski na Wileńskim Triennale Malarstwa

5 września br. o godz. 19.00 w Kowieńskiej Galerii Obrazów Muzeum Narodowego Muzeum Sztuki im. M.K. Čiurlionisa w Kownie odbędzie się otwarcie wystaw prezentujących sztukę krajów nordyckich oraz polskich i litewskich artystów. Partnerem prezentacji polskich twórców jest Instytut Polski w Wilnie.

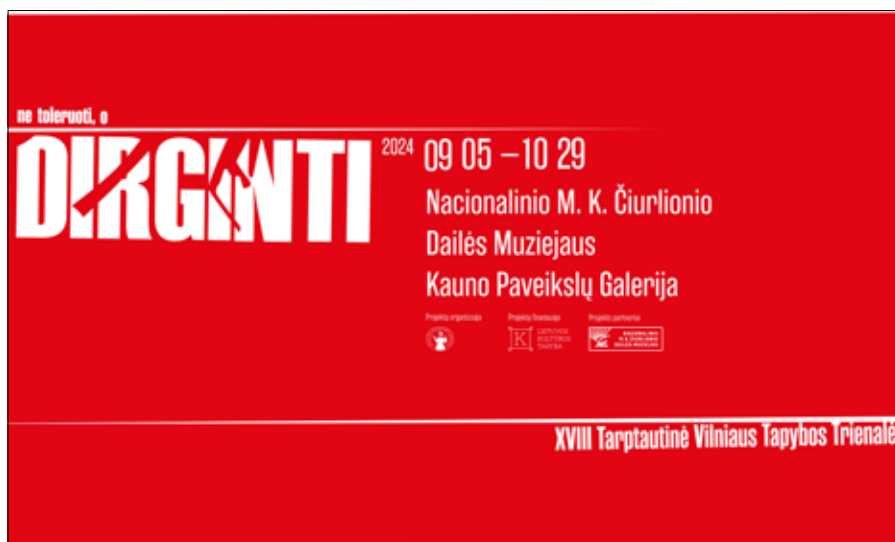
„Podczas tegorocznego triennale szczególną uwagę poświęcamy sztuce krajów nordyckich, bałtyckich i Polski. To właśnie artyści z tych krajów prawdopodobnie najszybciej reagują na otaczające nas wydarzenia i sytuację na całym świecie. Główny przekaz triennale jednak skupia się na pokazaniu najnowszych i najbardziej innowacyjnych kierunków w malarstwie, w celu zrozumienia i konceptualizacji „aktualności” nowoczesnej sztuki oraz ukazaniu jej różnorodności i zachodzących zmian” — zaznaczyła Meda Norbutaitė, artystka i główna kuratorka XVIII Międzynarodowego Wileńskiego Triennale Malarstwa.

Wydarzenie organizowane od 1969 r. w tym roku przyciągnęło rekordową ilość uczestników — 50 artystów z 10 różnych krajów. Zdaniem M. Norbutaitė wszystkich ich łączy umiejętność przekazu prowokacyjnej koncepcji triennale, innowacyjności technik i jakości artystycznej.

Główne wystawy Triennale będą prezentowane w dn. 5 września – 27 października w Kowieńskiej Galerii Obrazów oraz w dn. 3 października – 2 listopada w salach wystawowych Akademii Sztuk Pięknych „Titanikas” w Wilnie. Z kolei wystawy towarzyszące będą prezentowane w kowieńskiej galerii „Meno parkas” (5 września – 6 października) oraz w wileńskiej galerii „Arka” (11 października – 10 listopada).

Artyści nordyccy: Christine Ödlund (SE), Erik Jeor (SE), Ivan Andersen (DK), Torben Ribe (DK), Dag Erik Elgin (NO), Ilija Wylker (NO), Tamara Piilola (FI), Jukka Rusanen (FI)

Kurator: Henrik B. Andersen (DK)

Artyści z Polski: Ania Grzymała, Martyna Czech, Martyna Borowiecka, Ewa Miazek

Kurator: Krzysztof Stanisławski (PL)

Artyści z Litwy: Henrikas Čerapas, Jonas Gasiūnas, Donata Minderytė, Vygantas Paukštė, Eglė Ulčickaitė, Eglė Karpavičiūtė, Stasys Eidrigėvičius (LT/PL)

Kuratorka: Meda Norbutaitė (LT)

Udział w otwarciu wydarzenia w Kownie (5 września 2024 r.) wezmą goście z Polski: artystka Ewa Miazek oraz kurator Krzysztof Stanisławski, będący jednocześnie dyrektorem Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki czasu” w Toruniu.

Państwa uwadze polecamy tekst polskiego kuratora pt. „Nowe Pokolenie”.

Polskie malarki, prezentowane na wystawie w ramach Międzynarodowego Triennale Malarstwa Wilno Kowno 2024 reprezentują, oprócz jednej, Ewy Miazek — artystki należącej do klasyki polskiego malarstwa, Nowe Pokolenie naszej sztuki. Jest to zjawisko najnowsze, najbardziej aktualne, które dało się odczuć już kilka lat temu, lecz nie doczekało się jesz-

cze odpowiedniego krytycznego opisu i podsumowania (...).

Przedstawiciele Nowego Pokolenia to twórcy bardzo utalentowani, młodzi mistrzowie, oryginalni i uniwersalni, nowocześni i bezkompromisowi, pozbawieni tego środkowoeuropejskiego „regionalizmu”, pewnej zaściankowości, która była dla nas cenna i zrozumiała, choć niekoniecznie aprobowana na świecie.

Wybrane, obok klasyczki Ewy Miazek, trzy młode malarki: Martyna Czech, Martyna Borowiecka i Ania Grzymała, nie mają jeszcze statusu „gwiazd” Nowego Pokolenia, choć Martyna Czech faktycznie mogłaby już aspirować do takiego statusu. Zresztą to się dynamicznie zmienia: przez cały rok 2024 zmieniają się rankingi i wyniki aukcyjne, galerie organizują wystawy i biorą udział w międzynarodowych targach. Z pewnością udział w Triennale Malarstwa Wilno-Kowno 2024 będzie miał pozytywny wpływ na ich kariery.

Kurator wystawy polskiej i współkurator całego Triennale: Krzysztof Stanisławski. ■

Inf. Instytut Polski w Wilnie

TVP

WILNO

6.45 Studio Wilno
7.05 S. anim. „Przyjaciele Misia i Margolci”
7.20 Jedź na zdrowie
7.35 Pięknie przyprawiona
7.55 Kuchenne recepty
8.20 Zakochaj się w Polsce
8.40 „Położna” film dok.
9.35 S. „Sześć siostr”
10.40 Gra słów
11.00 Słowni polsko@polski
11.25 S. anim. „Przyjaciele Misia i Margolci”
11.45 Kultowe rozmowy
12.10 S. „Leśniczówka”
13.00 Info Wilno
13.05 Litwa nieoczywista
13.20 Paraniernormalni Tonight
14.20 Saga prastarej puszczy
15.15 Notacje
15.30 Raport naukowy
15.50 Info Wilno
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Barwy szczęścia”
17.10 Przyjaciele Misia i Margolci
17.25 Baśnie i bajki polskie
17.45 S. „Blondynka”
18.30 Świadectwo
18.45 Strona po stronie
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Etiuda pt. „Miłosierdzie”
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 Program informacyjny
20.55 Pytanie dnia
21.05 S. „Korona królów”
21.30 S. „Leśniczówka”
21.50 Kultowe rozmowy
22.15 Zakochaj się w Polsce
22.40 Litwa nieoczywista
23.00 Na sygnale
23.45 Info Wilno
00.05 Studio Wilno
00.20 Etiuda pt.

„Miłosierdzie”
00.25 Świadectwo
00.40 Strona po stronie

LRT | TV

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości
9.00 S. „Morderstwa na północy”
9.50 S. „Krzyk o pomoc”
10.40 S. „Doktor Martin”
11.30 S. „Ostatni ślad Berlina”
12.15 Euromaxx
12.30 Kto i dlaczego?
13.00 „Trudne miejsca docelowe”
13.50 Sportowe chwile z LRT
14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
16.25 S. „Raj dla kobiet”
17.10 S. „Dziedzictwo”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 Panorama
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Nierozwiązane kontrowersje historyczne
22.30 Wiadomości rowerowe
23.00 S. „Projekt „Niebieska Książka”
23.45 S. „Wikingowie”

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Bądź moim słońcem”
8.00 S. „Stodko razem”
9.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00 S. „Alaca”
12.00 Wiadomości
13.20 Pani chłopka
14.30 S. „Inna miłość”
15.30 S. „Kakao”
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Będzie wszystkiego

21.00 S. „Poważne sprawy”
21.30 Wiadomości
22.30 „Zabójczy żywioł” thriller
00.35 S. „FBI”

LRT | PLUS

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.05 Historie rzeczy
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 Forum LRT
8.30 7 dni Kowna
9.00 Dzień dobry Litwo
11.00 Igrzyska Paraolimpijskie w Paryżu 2024
14.00 Dajmy czadu!
15.10 Momenty „Festiwalu Piosenki 2024”
15.20 S. „Przepisy na miłość i morderstwa”
16.10 S. „Doktor Martin”
17.00 Dzień dobry Litwo
18.00 Igrzyska Paraolimpijskie w Paryżu 2024
19.00 S. „Sztuka Kosmosu”
19.30 „Szwajcaria z góry” film dok.
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Sportowe chwile z LRT
21.40 Igrzyska Paraolimpijskie w Paryżu 2024
22.45 Momenty „Festiwalu Piosenki 2024”.
23.00 S. „Raj dla kobiet”

6.00 TV pomoc
8.00 TV3 debaty
9.30 „Bitwa brytyjskich piekarzy”
11.00 S. „Kobiety lekarzy”
12.00 S. „Nie puszcza jej ręki”
14.00 S. „Niezrównana miłość”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 S. „Miało czy wieś”

21.00 S. „Nie dla ciebie, Martyna”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3
22.20 TV3 sport
22.30 „Replikanci” dramat
00.45 S. „Smeris”

6.00 „Zasady mojej kuchni”
7.20 S. „Agenci Sprawiedliwości”
8.30 S. „Wojny glin. Kijów”
9.30 S. „Gorący temperament”
10.30 S. „MacGyver”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. dok. „Mania chomikowania”
13.30 „Zasady mojej kuchni”
15.00 S. „Pod pokładem”
16.00 S. „Gorący temperament”
17.00 S. „MacGyver”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „Zabójcza broń”
20.00 „Wojny kupujących”
20.30 „Wojny sąsiedzkie”
21.00 „Ostateczna operacja” dramat
23.10 „Dzień Bastylia” thriller

Irytas.tv

5.30 Nowy dzień
6.00 Litewskie dwory
6.30 Godzina TV wolność
7.30 Kwestia gustu
8.00 S. „Szpital centralny”
9.00 S. „Realna mistyka”
10.00 S. „Zastrzeżenie”
11.00 S. „Aleksandra”
12.00 Kod zdrowia
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
15.00 S. „Chód prokuratora”
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.00 S. „Niespodzie-

wana sprawiedliwość”
18.00 Reporter
18.20 Sport. Pogoda
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Realna mistyka”
21.25 S. „Aleksandra”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo
23.30 S. „Historia jednego przestępstwa”

5.40 S. „Komisarz Alex”
7.30 S. „Cobra 11”
8.30 „Gwiazdy lombardu”
9.00 „Egązas dugnas”
9.30 „Dropped”
10.00 „Podróż do Paryżu”
11.00 S. „Brutto i Netto”
12.00 „Wipeout”
13.00 „Mężczyźni z gór”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Chicago Fire”
16.00 S. „Komisarz Alex”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 „Brutto i Netto”
19.30 „Gwiazdy lombardu”
20.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
21.00 „Megan Leavey” film fab.
23.20 S. „El Chapo”
00.20 S. „Hamilton”

6.00 S. „Skradzione życie”
7.00 S. „Nieśmiertelnik”
8.00 S. „Ślepa”
9.00 S. „Zakazany owoc”
10.00 S. „Major Crimes”
11.00 S. „Moje życie to morderstwo”
12.00 S. „Zabójcze umysły”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Partnerki”
15.00 S. „Anupamaa”
15.30 „Obiecany”
16.30 S. „Bądź ze mną”
17.00 S. „Ślepa”

18.00 S. „Specjalista”
19.00 S. „Doktor House”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 S. „Tajemnice Brokenwood”
23.05 „Poquelin i De Beaumont”
01.00 „Od dziewcząt do panie”

06.15 S. „Dziedzictwo”
07.05 S. „Złoty chłopak”
08.00 Transmisja Mszy Świętej
08.30 „Kościół z bliska”
09.00 S. „Akacyjowa 38”
09.45 S. „Ranczo”
10.45 S. „Komisarz Alex”
11.45 S. „Ojciec Mateusz”
12.35 „Korona królów. Jagiellonowie”
13.10 „Agrobiznes”
13.35 „Magazyn Rolniczy”
13.55 S. dok. „U wybrzeży Nowej Zelandii”
15.00 S. „Złoty chłopak”
15.55 „Jaka to melodia?”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Jaka to melodia?”
18.55 „Klan”
19.25 „Reporterzy”
19.45 S. „Akacyjowa 38”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
22.05 „Układ idealny” film fab.
23.55 „Mroczne wody” dramat
 TVP KULTURA
 Wtorek 03.09

07.05 „Afisz kulturalny ekstra”
07.15 „Muzyczne poranki”
07.40 „Tamte

lata, tamte dni”
08.20 „Dzika muzyka”
09.00 „Podróże z historią”
09.40 „Informacje kulturalne”
10.05 S. „Polskie drogi”
11.05 „Straszne skutki awarii telewizora” komedia
13.40 „Portrety”
14.50 „Sportowiec mimo woli” komedia
16.25 „Księstwo” film obycz.
18.35 S. „Chłopi”
19.40 „Hasior. Trwałość przeżycia”
20.15 „Mozart y Mambo. Kubańska podróż z Sarą Willis” film dok.
21.00 Wstęp do spektaklu „Walentyna”
21.10 „Walentyna” spektakl
22.20 „Wielkie tournée” komedia
00.00 „Spacer z Aniołami” film dok.

7.00 Panorama
7.30 „Pożyteczni.pl”
8.00 „Kuchenne recepty”
8.30 „Pytanie na śniadanie”
12.10 „Drugie pokolenie”
12.30 S. „Barwy szczęścia”
13.00 „Gość Poranka”
13.25 „Polacy to wiedzą!”
13.55 „Uwierz recital Stanisławy Celińskiej”
15.05 „Odważa mnie nie opuszcza”
15.40 „Dokument”
16.35 „Zwierzaki Czytaki”
17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
17.30 „Barwy szczęścia”
18.00 Teleexpress
18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
18.45 „Leśniczówka”
19.10 „Teleexpress Extra”
19.35 „Akcent Wschodni”

20.10 „Wilnoteka”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.25 S. „Ojciec Mateusz”
23.15 „Fenomen Fogga” film dok.
00.10 „Panorama”

07.55 „Był taki dzień”
07.00 „Na szlaku „Spotkań z historią””
08.20 „A więc wojna”
08.30 „Pierwszy Virtuti Militari”
08.55 „Działo się w Krakowie”
09.00 S. „Gdańsk”
09.55 „Był taki dzień”
10.00 „Powstanie Warszawskie dzień po dniu”
10.05 „Historia Polski”
10.50 „Świadkowie czasu”
11.10 „Encyklopedia II wojny światowej”
11.40 „A więc wojna”
11.45 S. dok. „Wszystkie kolory świata”
12.35 „Szlakiem Lubelskich Sztetli”
12.40 „Wojownicy czasu”
13.10 „Działo się w Krakowie”
13.15 S. „Najważniejszy dzień życia”
14.05 „Szlak Snów” film dok.
14.55 „Kotwicz. Ostatni komendant”
15.40 „Sierpień” film dok.
16.15 „Polacy na ratunek Żydom”
16.30 „Korona królów”
16.55 „Powstanie Warszawskie dzień po dniu”
17.05 „Sensacje XX wieku”
17.50 „Polska i świat z historią w tle”
18.05 „Kobiety i wojna” film dok.
19.05 „Myśliciele”
19.10 „Było, nie minęło”
19.30 „Świadkowie czasu”
19.50 S. „Ludzie i bogowie”
20.30 „Zamki kresowe

Rzeczypospolitej”
20.50 „Cichociemni” film dok.
22.00 „Piosenką przez historię”
22.10 „Kontrakt” film obycz.
23.55 „Niezwykłe historie z pocztówek”

00.40 Mocarz pokory
01.00 Słowo życia
01.05 Świat w obrazach
01.10 Informacje dnia
01.30 Spotkanie Rodziny Radia Maryja
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Myśląc Historia
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski Punkt Widzenia
06.00 Pielgrzymi Bożego Miłosierdzia
07.25 Koncert inauguracyjny w ramach 12. Europejskiego Spotkania Młodzieży Redemptorystowskiej
08.45 Mateczniki Polskość
08.55 Kartka z kalendarza Powstanie Warszawskie
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski Punkt Widzenia
09.35 Leśni zapylacze
10.00 Papież Polak do Rodaków
10.45 Słowo życia
10.50 Święty na każdy dzień
11.00 Informacje dnia
11.15 Jak my to widzimy z daleka widać lepiej
11.45 Zew natury
12.05 Mocni w Wierze
12.35 Słowo życia
12.40 Ma się rozumieć
12.50 Święty na każdy dzień
13.00 Anioł Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 Życie lasu. Bogactwo przyrodnicze
13.55 Kapłan
14.30 Msza święta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 „O. Rafał, kto go nie zna?”
16.00 Moja wyspa wiary
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Jestem mamą
17.25 Przyroda w Obiektywie
17.40 Zdrowie z Bożej Apteki
17.55 Kurier Pana Boga
18.10 Prosto o gospodarce
18.30 Zostań Żołnierzem RP
18.45 Muzyczne chwile
18.55 Poczet Wielkich Polaków
19.00 Anioł Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy niedokończone
20.25 Święty na każdy dzień
20.30 Każdy małuch to potrafi
20.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc Historia
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski Punkt Widzenia
23.00 Polityka

7.00 Fani czterech kótek
9.00 Jak to jest zrobione?
10.00 Łowcy klasyków
10.30 Skarby z szopy
12.00 Łowcy staroci
14.00 Wiejski dom w wielkim stylu
19.00 Jak to jest zrobione?
19.30 Jak to działa?
20.00 Łowcy staroci: renowacje
21.00 Gorączka złota: złoty szlak
23.00 Zabójcze łowienie
00.00 Nagi instynkt przetrwania

7.05 Zwierzaki Czytaki
 7.20 S. anim. „Przygody Kota Filemona”
 7.30 Moda na rodzinę
 7.55 W kotle historii
 8.20 Magiczne Podhale z Sebastianem Karpiem Bułecią
 8.45 Hasztagi tygodnia
 9.35 S. „Sześć siostr”
 10.30 Gra słów. Krzyżówka
 10.55 Słownik polsko@polski
 11.20 Zwierzaki Czytaki
 11.35 S. anim. „Przygody Kota Filemona”
 11.45 Kultowe rozmowy
 12.10 S. „Korona królów”
 12.35 S. „Leśniczówka”
 13.00 Info Wilno
 13.05 Unia kulinarna
 13.25 Va Banque
 14.20 Nasze Hollywood
 15.10 Notacje
 15.25 Jak to działa
 15.50 Info Wilno
 16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
 16.20 S. „Klan”
 16.45 S. „Barwy szczęścia”
 17.10 Zwierzaki Czytaki
 17.25 S. anim. „Przygody Kota Filemona”
 17.35 Zapomniani, odzyskani
 17.40 S. „Bodo”
 18.35 Tygiel
 19.00 Info Wilno
 19.15 Studio Wilno
 19.35 Panorama litewska
 19.40 S. „M jak miłość”
 20.30 Program informacyjny
 20.55 Pytanie dnia
 21.05 S. „Korona królów”
 21.30 S. „Leśniczówka”
 21.50 Kultowe rozmowy
 22.15 Magiczne Podhale z Sebastianem Karpiem Bułecią
 22.40 Unia kulinarna
 23.00 S. „Na sygnale”
 23.50 Info Wilno
 00.05 Studio Wilno
 00.25 Pożyteczni.pl

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
 6.02 Dzień dobry Litwo
 6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości
 9.00 S. „Morderstwa na północy”
 9.50 S. „Krzyk o pomoc”
 10.40 S. „Doktor Martin”
 11.30 S. „Ostatni ślad Berlina”
 12.15 Euromaxx
 12.30 Kto i dlaczego?
 13.00 „Trudne miejsca docelowe”
 13.50 Sportowe chwile z LRT
 14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości
 14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
 16.25 S. „Raj dla kobiet”
 17.10 S. „Dziedzictwo”
 18.00 Kto i dlaczego?
 18.30 Ważna godzina
 19.30 Dzikie świat świerku
 20.30 Panorama
 21.00 Temat dnia
 21.30 Język Litewski
 22.30 Wiadomości rowerowe
 23.00 S. „Projekt „Niebieska Książka”
 23.45 S. „Wikingowie”

6.00 Filmy anim.
 6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
 7.00 S. „Bądź moim słońcem”
 8.00 S. „Słodko razem”
 9.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”
 10.00 S. „Alaca”
 12.00 Wiadomości
 13.20 Pani chłopka
 14.30 S. „Inna miłość”
 15.30 S. „Kakao”
 16.30 Dobry wieczór, Litwo
 18.30 Wiadomości
 19.30 KK2
 20.00 Szeszkinia 20
 21.00 S. „Poważne sprawy”
 21.30 Wiadomości
 22.30 „Overdose” thriller
 00.55 S. „FBI”

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
 6.05 (Nie)emigranci
 7.00 Kto i dlaczego?
 7.30 Nierozwiązane kontrowersje historyczne
 8.30 Śniadanie u sąsiada
 9.00 Dzień dobry, Litwa
 11.00 Igrzyska Paraolimpijskie w Paryżu 2024
 14.00 Scena LRT PLUS
 14.10 Festiwal jazzowy „Birsztany 2024”
 15.20 S. „Przepisy na miłość i morderstwa”
 16.10 S. „Doktor Martin”
 17.00 Dzień dobry, Litwo
 18.00 Igrzyska Paraolimpijskie w Paryżu 2024
 19.00 S. dok. „Sztuka Kosmosu”
 19.30 „Stephena Kinga. Zło konieczne” film dok.
 20.30 Panorama
 21.00 Temat dnia
 21.30 Koncert
 22.20 Sportowe chwile z LRT
 22.30 Igrzyska Paraolimpijskie w Paryżu 2024
 00.15 S. „Raj dla kobiet”

6.00 TV pomoc
 8.00 S. „Miasto czy wieś”
 9.30 „Bitwa brytyjskich piekarzy”
 11.00 S. „Kobiety lekarzy”
 12.00 S. „Nie puszczałam mojej ręki”
 14.00 S. „Niezrównana miłość”
 15.00 S. anim. „Simpsonowie”
 16.00 TV3 wiadomości
 16.30 TV Pomoc
 18.30 TV3 wiadomości
 19.30 „Show dobrego wieczoru”
 21.00 S. „Nie dla ciebie, Martyna”
 21.30 Wieczorne

wiadomości TV3
 22.20 TV3 sport
 22.30 „No Escape” film fab.
 00.45 S. „Smeris

6.00 „Zasady mojej kuchni”
 7.20 S. „Agenci Sprawiedliwości”
 8.30 S. „Wojny glin. Kijów”
 9.30 S. „Gorący temperament”
 10.30 S. „MacGyver”
 11.30 „CSI. Miami”
 12.30 S. dok. „Mania chomikowania”
 13.30 „Zasady mojej kuchni”
 15.00 S. „Pod pokładem”
 16.00 S. „Gorący temperament”
 17.00 S. „MacGyver”
 18.00 S. „CSI. Miami”
 19.00 S. „Zabójcza broń”
 20.00 „Wojny kupujących”
 20.30 „Wojny sąsiedzkie”
 21.00 „Zgubiony telefon” thriller
 22.55 „Ostateczna operacja” dramat

5.00 Nowy dzień
 6.00 S. „Stary”
 7.30 W cieniu mężczyzn
 8.00 S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
 9.00 S. „Realna mistyka”
 10.00 S. „Zastrzeżenie”
 11.00 S. „Aleksandra”
 12.00 W świecie koszykówki
 12.30 Pytanko
 13.00 Nowy dzień
 14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
 15.00 S. „Chód prokuratora”
 16.00 Reporter
 16.20 Sport. Pogoda
 16.30 Litwa na żywo
 17.00 S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
 18.00 Reporter

18.20 Sport. Pogoda
 18.30 S. „Stary”
 20.00 Reporter
 20.18 Sport. Pogoda
 20.20 S. „Realna mistyka”
 21.25 S. „Aleksandra”
 22.30 Reporter
 22.50 Sport. Pogoda
 23.00 Litwa na żywo
 23.30 S. „Historia jednego przestępstwa”

5.40 S. „Komisarz Alex”
 7.30 S. „Cobra 11”
 8.30 „Magazynowe wojny”
 9.00 „Na jednym końcu haczyk”
 9.30 „Dropped”
 10.00 „Podróż do Paryżu”
 11.00 „Brutto i Netto”
 12.00 „Wipeout”
 13.00 „Mężczyźni z gór”
 14.00 S. „Cobra 11”
 15.00 S. „Chicago Fire”
 16.00 S. „Komisarz Alex”
 18.00 S. „Simpsonowie”
 19.00 „Brutto i Netto”
 20.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
 21.00 „Bрудna sprawiedliwość” film fab.
 23.10 S. „El Chapo”

6.00 S. „Skradzione życie”
 7.00 S. „Niesmiertelnik”
 8.00 S. „Ślepa”
 9.00 S. „Zakazany owoc”
 10.00 S. „Major Crimes”
 11.00 S. „Moje życie to morderstwo”
 12.00 S. „Zabójcze umysły”
 13.00 S. „Prawo i porządek”
 14.00 S. „Partnerki”
 15.00 S. „Anupamaa”
 15.30 „Obiecany”
 16.00 S. „Bądź ze mną”
 17.00 S. „Ślepa”
 18.00 S. „Specjalista”
 19.00 S. „Doktor House”
 20.00 S. „Prawo i porządek”

21.00 S. „Tajemnice Brokenwood”
01.10 „Od dziewcząt do panie”

06.15 S. „Dziedzictwo”
07.05 S. „Złoty chłopak”
08.00 Transmisja Mszy Świętej
08.30 „Tchnienie na tchnienie Albert Koczał”
09.00 S. „Akacyjowa 38”
09.45 S. „Ranczo”
10.45 S. „Komisarz Alex”
11.45 S. „Ojciec Mateusz”
12.35 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
13.10 Agrobiznes
13.35 „Rok w ogrodzie Extra”
13.55 „U wybrzeży Nowej Zelandii”
15.00 S. „Złoty chłopak”
15.55 „Jaka to melodia?”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Jaka to melodia?”
18.55 „Klan”
19.25 „Reporterzy”
19.45 S. „Akacyjowa 38”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
22.05 S. „Porzucony”
23.05 „Magazyn Ekspresu Reporterów”
00.05 „Żwirko i Wigura. 15 dni chwały” film dok.

07.05 „Afisz kulturalny ekstra”
07.15 „Muzyczne poranki”
07.35 „Tamte lata, tamte dni”
08.10 „Dzika muzyka”
08.45 „Podróże z historią”
09.30 Program publicystyczny
10.05 S. „Chłopi”

11.10 „Księstwo” film obycz.
13.25 „Mozart y Mambo. Kubańska podróż z Sarą Willis” film dok.
14.05 Wydarzenie aktualne
14.55 „Na kredyt” film obycz.
15.40 „Co mówią lekarze” film krótkometrażowy
16.20 „Miasto z morza” film obycz.
18.25 S. „Chłopi”
19.30 Informacje kulturalne
19.50 „Reżyserzy”
21.00 „Biały, biały dzień” film fab.
22.55 „Legendy Rocka”
00.05 Informacje kulturalne

7.00 „Panorama”
7.35 „Prywatne życie zwierząt”
8.00 „Okrasa łamie przepisy”
8.30 „Pytanie na śniadanie”
12.10 „Wilnoteka”
12.30 S. „Barwy szczęścia”
13.00 „Gość Poranka”
13.25 „Polacy to wiedzą!”
13.55 S. „Ojciec Mateusz”
15.35 „Fenomen Fogga” film dok.
16.35 S. anim. „Animowanki”
16.45 „GO TU – JEMY”
17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
17.30 „Barwy szczęścia”
18.00 Teleexpress
18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
18.45 „Leśniczówka”
19.10 „Teleexpress Extra”
19.35 „Polka w Irlandii Północnej”
20.10 „Hello Polonia”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.25 S. „O mnie się nie martw”

23.15 „Studio w kontakcie”
00.10 „Panorama”

07.45 „Był taki dzień”
07.50 „Na bitewnym szlaku”
08.15 „A więc wojna”
08.20 „Było, nie minęło”
08.40 „Świadkowie czasu”
09.00 S. „Ludzie i bogowie”
09.40 „Piosenką przez historię”
09.50 „Historia Polski”
10.50 „Powstanie Warszawskie dzień po dniu”
11.00 „Encyklopedia II wojny światowej”
11.25 „Polska z bocznej drogi”
11.35 S. dok. „Wszystkie kolory świata”
12.25 „Szlakiem Lubelskich Sztetli”
12.35 „Historia kuchni polskiej”
13.10 „Kolebka Solidarności”
13.15 S. „Najważniejszy dzień życia”
14.20 „Korona Gór Polski”
14.45 „Poza podejrzaniem”
15.15 „Działo się w Krakowie”
15.20 „Cichociemni” film dok.
16.30 „Korona królów”
16.55 „Polacy na ratunek Żydom”
17.05 „Sensacje XX wieku”
17.55 „Leliwa” film dok.
18.50 „Mokra 1939”
19.20 „Fake czy historia?”
19.50 S. „Ludzie i bogowie”
20.35 „Ta mała z „Parasola””
21.00 „Mój ulubiony bohater Niepodległości”
21.02 S. dok. „Kroniki Hitlera”
21.50 „Polacy na ratunek Żydom”
22.05 „Kapitan Myszowski” film dok.
23.00 „Na Tro-

pach Historii”
23.15 „Upadek. Jak Ukraińcy zniszczyli imperium zła” film dok.
00.00 „Szlakiem miejsc niezwykłych”

01.55 Poczet Wielkich Polaków
02.00 Anioł Pański
02.05 Ma się rozumieć
02.15 Rozmowy niedokończone
03.25 Święty na każdy dzień
03.30 Każdy małuch to potrafi
03.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Myśląc Historia
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski Punkt Widzenia
06.00 Prosto o gospodarce
06.20 Jestem mamą
06.35 Odpowiedzialni za Kościół
07.00 Do światła
08.30 Święty na każdy dzień
08.35 Zdrowie z Bożej Apteki
08.55 Kartka z kalendarza Powstanie Warszawskie
09.00 Informacje dnia
09.15 Podróż Apostolska Papieża Franciszka do Indonezji
09.45 Każdy małuch to potrafi
10.00 Słowo życia
10.05 Muzyczne chwile
10.20 Mateczniki Polskości
10.30 Sanktuario polskie
10.50 Święty na każdy dzień
11.00 Informacje dnia
11.15 Jestem mamą
11.30 Prosto o gospodarce
11.50 Muzyczne chwile
12.00 Puszcza Białowieska – leśny cmentarz

12.30 Podróż Apostolska Papieża Franciszka do Indonezji
13.20 Muzyczne chwile
13.35 Podróż Apostolska Papieża Franciszka do Indonezji
14.25 Słowo życia
14.30 Msza święta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 Kierownik duchowy Sekretarki Bożego Miłosierdzia
16.00 Grypsy z celi śmierci
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Na zdrowie
17.30 GRH Żandarmieria
18.00 Po stronie prawdy
18.50 Muzyczne chwile
18.55 Poczet Wielkich Polaków
19.00 Anioł Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy niedokończone
20.25 Święty na każdy dzień
20.30 Opowieści Starego Testamentu
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc Ojczyzna
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski Punkt Widzenia
23.00 Pani Mazowska

7.00 Fani czterech kótek
9.00 Jak to jest zrobione?
10.00 Łowcy klasyków
10.30 Skarby z szopy
12.00 Łowcy staroci
18.00 Fani czterech kótek
19.00 Jak to jest zrobione?
19.30 Jak to działa?
20.00 Łowcy staroci: renowacje
21.00 Samochód marzeń
23.00 Zabójcze łowienie
00.00 Nagi instynkt przetrwania

8TH

**CZESLAW 69
OKINCZYC
GOLF CUP**

**CHARYTATYWNY
TURNIEJ GOLFOWY**
W FORMACIE SHAMBLE-SCRAMBLE

14-09-2024

W KONCERCIE WYSTĄPIĄ

GIRMANTE VAITKUTE

MARTYNAS VILIUS

PROF. ARTURAS ANUSAUSKAS

Turniej organizowany we współpracy z Ambasadą Ukrainy

Wszystkie środki zebrane podczas turnieju zostaną przeznaczone na wsparcie misji Fundacji Ołeny Zeleńskiej — tworzenie ośrodków edukacyjnych przy szpitalach dla dzieci ukraińskich dotkniętych wojną i ciężko chorych

Olena Zelenska
Foundation

Główny partner turnieju

Partnerzy turnieju

Sponsorzy turnieju

+370616 26366

info@golfclub.lt

www.golfclub.lt

Golfo g. 20, Girijos k.,
Vilniaus r., Molėtų pl.

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu. Tel. +370 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. +370 659 57 721

Skupujemy różnego rodzaju lasy, mogą być młode lub wycięte.

Tel. +37066685855

USŁUGI

Pomagam i doradzam w sprzedaży bądź wynajęciu domu, mieszkania lub ziemi. Tel. +370 645 444 47

Wykonujemy prace wysokiej jakości i w terminie: architektura krajobrazu, układanie kostki brukowej. Doświadczenie 10 lat. Wilno, tel. +370 684 30 018

POZNAJMY SIĘ

Kawaler, 48 lat, pozna kobietę do stałego związku. Tel. 0048 509 758 058

PRACA

Hotel zatrudni na pół etatu emerytkę.
Tel. +370 699 54718

NAPRAWIAMY

- telewizory (LCD, plazmowe)
- komputery·monitory
- kamery wideo
- cyfrowe aparaty fotograficzne
- wieże muzyczne i inną aparaturę dźwiękową
- telefony komórkowe, radiotelefony
- mikrofalówki, odkurzacze.

Wykonujemy skomplikowany remont. Udzielamy gwarancji.

Vilnius, ul. Kauno 34
tel. 8 655 22234
www.taisykla.com

KAWIARNIA

- Smaczne pierożki z nadzieniem
- Aromatyczna kawa, herbata
- Szybka obsługa
- Gorące dania

Znajdą nas Państwo w samym centrum stolicy:
Vilnius, Jogailos 6
tel. 262 40 67, +370 5 212 43 91,
+370 612 62339

Zatrudnimy ślusarza (mechanika)

- wynagrodzenie od 800 euro
- miejsce pracy: Wilno, Birbynių g. 4A
- obowiązki: remont samochodów

Informacja:

+370 685 040 80

info@klion.lt

Świadczenie pomocy prawnej w sprawach zwrotu ziemi i innych nieruchomości

Bezpłatna pomoc prawna w sprawach zwrotu ziemi udzielana jest przez Związek Prawników Polaków na Litwie w Domu Kultury Polskiej w Wilnie przy ul. Nowogródzkiej (**Naugarduko**) **76. Pokój Nr. 211.**

Osoby zainteresowane prosimy o rejestrację pod numerem tel. **(+370 5) 233 0450 w godz. 9.00 – 16.00.**

Pomoc prawną świadczą wykwalifikowani radcowie prawni i adwokaci.

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

Informuojame, kad parengtas žemės sklypo (**kad. Nr. 4110/0700:723**), esančio **Vilniaus r. sav., Zujūnų sen., Zujūnų k., Buivydiškių g. 31**, detaliojo plano, patvirtinto Vilniaus rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2011 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A27-714 (TPD registracijos Nr. T00090066), koregavimas anksčiau suplanuotos teritorijos dalyje.

Planuojamos teritorijos plotas: apie 0,2867 ha, ngrinėjamos teritorijos – apie 2,1500 ha.

Planavimo pagrindas: planavimo organizatoriaus 2024-02-15 sprendimas nr. KADI-265.

Planavimo organizatorius: Vilniaus rajono savivaldybės administracija, Rinktinės g. 50, LT-09318 Vilnius, tel.: (8 5) 275 1990, 275 1961, 275 6925, el.p. vrsa@vrsa.lt, interneto svetainė www.vrsa.lt.

Planavimo iniciatorius: fizinis asmuo.

Plano rengėjas: UAB „VILDOMUS“ įm. k. 300655884 A. J. Povilaičio g. 18, Vilnius, tel. 865620430, el. p. info@vildomus.lt. Projekto vadovas - Simonas Klumbys (atestato Nr. A1320).

Planavimo tikslai: koreguoti žemės sklypo (kad. Nr. 4110/0700:723), esančio Vilniaus r. sav., Zujūnų sen., Zujūnų k., Buivydiškių g. 31, detaliojo plano, patvirtinto Vilniaus rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2011 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A27-714 sprendinius, numatant pakeisti Detaliojuo planu suformuoto kitos paskirties – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos žemės sklypo Nr. 2 (kad. Nr. 4110/0700:1991), esančio Vilniaus r. sav., Zujūnų sen., Zujūnų k., Buivydiškių g. 31, ribas ir plotą (padalyti), nustatytus teritorijos naudojimo reglamentus vadovaujantis Bendrojo plano sprendiniais (taikant vienbučių ir dvibučių pastatų mažo užstatymo intensyvumo gyvenamosios teritorijos (GV) ir naudojimo tipo reglamentus).

SPAV reikalingumas: Planų ir programų SPAV tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014-12-23 nutarimu Nr. 1467, numatytais atvejais.

Koncepcija: nerengiama.

Su parengtu, viešai eksponuojamu, detaliojuo planu galima susipažinti **nuo 2024-09-05 iki 2024-10-03** Zujūnų seniūnijos patalpose, teritorijų planavimo dokumentų rengimo informacinėje sistemoje – www.tpdris.lt (TPD numeris sistemoje – K-VT-41-24-123), o taip pat adresu – A. J. Povilaičio g. 18, Vilniuje, iš anksto susitarus dėl susitikimo tel. nr. 865620430.

Viešas svarstymas įvyks **2024-10-03, 16 val.** Zujūnų seniūnijos patalpose adresu Buivydiškių g. 3, Zujūnų k., Zujūnų sen., Vilniaus r. sav. Pasiūlymus galima teikti TPDR informacinėje sistemoje, planavimo organizatoriui, plano rengėjui raštu, adresu A. J. Povilaičio g. 18, Vilnius iki viešo svarstymo bei jo metu. Neatsižvelgus į motyvuotus pasiūlymus, asmenys gautą atsakymą gali apskųsti valstybinę teritorijų planavimo priežiūrą vykdančiai institucijai per 10 darbo dienų nuo jiems išsiųsto atsakymo (į pateiktą pasiūlymą) gavimo dienos.

Zam. 2803

Telefon Barbie trafił do sprzedaży

W Wielkiej Brytanii można kupić telefon komórkowy o nazwie Barbie. Został on wyprodukowany z myślą o rodzicach, którzy pragną ograniczyć swoim pociechom dostęp do świata wirtualnego.

Telefon jest zaprojektowany według estetyki Barbie, a jego funkcje są bardzo podstawowe. Można nim dzwonić i wysyłać wiadomości tekstowe. Ma jednak ograniczony dostęp do internetu. W dodatku wyposażony jest tylko w jedną kamerę — bez tej wstecznej. Telefon został stworzony nie tylko z myślą o dzieciach, ale także o dorosłych, którzy mają dość ciągłego podłączania do sieci.
Fot. Freepik.com

Na południu Francji — do muzeum na golasa

Nadzy widzowie są mile widziani w Muzeum Cywilizacji Europejskiej i Śródziemnomorskiej w Marsylii na południu Francji. Aby oglądać tam wystawę „Raje dla naturystów” wystarczy założyć tylko buty.

Ta niecodzienna wystawa poświęcona jest „nagiemu” stylowi życia. Raz w miesiącu można ją oglądać, spacerując po muzealnych salach... bez ubrań. Jedyny warunek to założone buty. Akty to główna atrakcja najnowszej ekspozycji i to nie tylko na ścianach.

Muzeum umożliwia zwiedzającym odkrycie ich związku z naturyzmem. Wizyty nago na wystawie organizowane są we współpracy z Francuską Federacją Naturystów jeden wieczór w miesiącu, kiedy muzeum jest zwykle zamknięte. Na wystawie prezentowanych jest 600 fotografii, filmów, czasopism, obrazów, rzeźb i innych dzieł sztuki pochodzących ze społeczności naturystów, a także z kolekcji publicznych i prywatnych we Francji i Szwajcarii.

La Tomatina — hiszpańska bitwa na pomidory

W mieście Bunol na wschodzie Hiszpanii odbyła się w środę tradycyjna Tomatina, czyli bitwa na pomidory. W tym roku za amunicję posłużyło 120 ton warzyw. W bitwie, która odbywa się co roku w ostatnią środę sierpnia, wzięło udział 22 tys. osób z niemal 30 krajów. Festiwal organizowany w trakcie kilkudniowych obchodów ku czci patrona miasta, św. Ludwika Bertranda, cieszy się popularnością wśród Brytyjczyków, Japończyków, Amerykanów i Australijczyków, choć w ostatnich latach zaobserwowano znaczny wzrost osób pochodzących z Indii — podkreślają hiszpańskie media.

Fot. CC BY-SA 2.0, flydime

Fotomigawka

W Pradze grajkowie uliczni wcale nie są tak powszechni — można grać tylko w określonych miejscach, za specjalnym pozwoleniem. Ale jak już kto gra, to na jakim instrumencie, na hangu! Fot. Apolinary Klonowski